

2024/1385

24.5.2024

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1385

zo 14. mája 2024

o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 2 a článok 83 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Cieľom tejto smernice je poskytnúť komplexný rámec na účinnú prevenciu a boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu v celej únii. Na tento účel sa v nej posilňujú a zavádzajú opatrenia vo vzťahu k týmto oblastiam: vymedzenie príslušných trestných činov a sankcií, ochrana obetí a ich prístup k spravodlivosti, podpora obetí, zlepšenie zberu údajov, prevencia, koordinácia a spolupráca.
- (2) Rovnosť medzi ženami a mužmi a nediskriminácia predstavujú základné hodnoty Únie a základné práva zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a v článkoch 21 a 23 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Násilie na ženách a domáce násilie tieto principiálne zásady a práva ohrozujú, podkopávajú práva žien a dievčat na rovnosť vo všetkých oblastiach života a bránia ich účasti na spoločenskom a profesionálnom živote.
- (3) Násilie na ženách a domáce násilie sú porušením základných práv, akými sú právo na ľudskú dôstojnosť, právo na život a nedotknuteľnosť človeka, zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, právo na slobodu a bezpečnosť, právo na ochranu osobných údajov, právo na nediskrimináciu aj na základe pohlavia a práva dieťaťa zakotvené v charte a v Dohovore Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa.
- (4) V tejto smernici sa podporujú medzinárodné záväzky, ktoré členské štáty prijali v oblasti boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu a predchádzania tomuto násiliu, a to najmä Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a prípadne Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu a Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o odstránení násillia a obťažovania vo svete práce podpísanú 21. júna 2019 v Ženeve.
- (5) Vzhľadom na špecifiká trestných činov násillia na ženách a domáceho násillia je potrebné stanoviť komplexný súbor pravidiel, ktorými sa bude cielene riešiť pretrvávajúci problém násillia na ženách a domáceho násillia pri zohľadnení osobitných potrieb obetí takéhoto násillia. Existujúce ustanovenia na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni sa ukázali ako nedostatočné na účinný boj proti násilliu na ženách a domácemu násilliu a predchádzanie tomuto násilliu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 443, 22.11.2022, s. 93.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 24. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 7. mája 2024.

Konkrétne, zatiaľ čo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ⁽³⁾ a 2011/93/EÚ⁽⁴⁾, ktoré sa zameriavajú na osobitné formy takéhoto násillia, a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ⁽⁵⁾, v ktorej sa stanovuje všeobecný rámec pre obeť trestnej činnosti, poskytujú určité záruky obeť, ktorými sa na účely tejto smernice rozumejú obeť násillia na ženách a domáceho násillia, neriešia ich osobitné potreby.

- (6) Násillie na ženách a domáce násillie sa môže ešte prehľbovať, ak je spojené s diskrimináciou na základe kombinácie pohlavia a akéhokoľvek iného dôvodu alebo dôvodov diskriminácie uvedenými v článku 21 charty, konkrétne rasou, farbou pleti, etnickým alebo sociálnym pôvodom, genetickými vlastnosťami, jazykom, náboženstvom alebo vierou, politickým alebo iným názorom, príslušnosťou k národnostnej menšine, majetkom, narodením, zdravotným postihnutím, vekom alebo sexuálnou orientáciou (ďalej len „prierezová diskriminácia“). Členské štáty by preto mali náležitú pozornosť venovať obeť, ktoré postihuje takáto prierezová diskriminácia prijatím osobitných opatrení. Osoby postihnuté prierezovou diskrimináciou sú vystavené zvýšenému riziku rodovo podmieneného násillia. Členské štáty by preto túto zvýšenú úroveň rizika mali zohľadniť pri vykonávaní opatrení stanovených v tejto smernici, najmä pokiaľ ide o individuálne posúdenie s cieľom identifikovať potreby ochrany obeť, o špecializovanú podporu obeť a odbornú prípravu a o informácie pre odborníkov, ktorí pravdepodobne prídu do kontaktu s obeťami.
- (7) Obeť sú vo vyššej miere ohrozené zastrašovaním, odvetou, ako aj sekundárnou a opakovanou viktimizáciou. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa týmto rizikám a potrebe chrániť dôstojnosť a telesnú nedotknuteľnosť týchto obeť venovala osobitná pozornosť. Predchádzajúce znalosť alebo predchádzajúci vzťah s páchatelom je faktor, ktorý by sa mal zohľadniť pri posudzovaní rizika odvetných opatrení.
- (8) Obeť by mali mať možnosť prístupu k svojim právam pred začatím trestného konania, počas neho a v primeranom čase aj po skončení trestného konania v súlade s ich potrebami a za podmienok stanovených v tejto smernici.
- (9) Ustanovenia tejto smernice, ktoré sa týkajú práv obeť, by sa mali uplatňovať na všetky obeť trestnej činnosti, ktorá predstavuje násillie na ženách alebo domáce násillie a ktorá je klasifikovaná ako trestný čin podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva. To zahŕňa trestné činy vymedzené v tejto smernici, konkrétne mrzačenie ženských pohlavných orgánov, nútené manželstvá, zdieľanie intímneho materiálu alebo zmanipulovaného materiálu bez súhlasu, kybernetické nebezpečné prenasledovanie, kybernetické obťažovanie, nevyžiadané zasielanie obscénnych obrázkov, videí alebo iných takýchto materiálov (tzv. cyberflashing), kybernetické podnecovanie k násilliu alebo nenávisť a trestná činnosť, na ktorú sa vzťahujú iné právne predpisy Únie, najmä smernice 2011/36/EÚ a 2011/93/EÚ. A napokon do vymedzenia násillia na ženách patria aj niektoré trestné činy podľa vnútroštátneho práva. Ide o trestné činy ako femicída, znásilnenie, sexuálne obťažovanie, sexuálne zneužívanie, nebezpečné prenasledovanie, skoré manželstvo, nútené umelé prerušenie tehotenstva, násilná sterilizácia a rôzne formy kybernetického násillia, ako sú sexuálne obťažovanie online a kybernetické šikanovanie. Domáce násillie predstavuje formu násillia, ktorá by mohla byť osobitne kriminalizovaná podľa vnútroštátneho práva, alebo môže ísť o trestné činy spáchané v rámci rodiny alebo domácnosti, alebo medzi bývalými alebo súčasnými manželmi alebo partnermi bez ohľadu na to, či žijú v spoločnej domácnosti. Jednotlivé členské štáty môžu prijať širšiu definíciu toho, čo sa považuje za násillie páchané na ženách v zmysle vnútroštátneho trestného práva. Treba poznamenať, že táto smernica sa nezaobrá celým spektrom trestnej činnosti, ktorá predstavuje násillie páchané na ženách.
- (10) Násillie na ženách je pretrvávajúcím prejavom štruktúrálnej diskriminácie žien, ktorá vyplýva z historicky nerovnocenných mocenských vzťahov medzi ženami a mužmi. Je formou rodovo podmieneného násillia, ktoré páchajú muži prevažne na ženách a dievčatách. Je zakorenené v spoločnosťou vytvorených rolách, vzoroch správania, činnostiach a atribútoch, ktoré daná spoločnosť považuje za vhodné pre ženy a pre mužov. Preto by sa pri vykonávaní tejto smernice nemalo zabúdať na rodovo citlivé hľadisko.
- (11) Domáce násillie predstavuje závažný spoločenský problém, ktorý je často skrytý. Môže viesť k závažnej psychickej a fyzickej traume s vážnymi následkami pre osobný a profesionálny život obeť, pretože páchatelom je zvyčajne osoba, ktorá je obeť známa a ktorej by obeť mala dôverovať. Takéto násillie môže mať veľa podôb, môže byť napríklad fyzické, sexuálne, psychické a ekonomické a môže sa vyskytovať v širokej škále vzťahov. Domáce násillie často zahŕňa

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obeť obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV (Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2011, s. 1).

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obeť trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57).

nátlakovú kontrolu a môže sa vyskytovať bez ohľadu na to, či páchateľ žije alebo žil v spoločnej domácnosti s obeťou.

- (12) Opatrenia v rámci tejto smernice boli navrhnuté tak, aby sa nimi riešili osobitné potreby žien a dievčat, keďže ony sú, ako to potvrdzujú údaje a štúdie, neúmerne postihované formami násilia, ktorých sa týka táto smernica, konkrétne násilím na ženách a domácim násilím. Aj iné osoby sa však tiež stávajú obeťou týchto foriem násilia, a preto by sa aj na ne mali vzťahovať rovnaké opatrenia, aké sú v tejto smernici stanovené v prípade obetí. Pojem „obeť“ by sa preto mal vzťahovať na všetky osoby bez ohľadu na ich pohlavie, a, pokiaľ nie je v tejto smernici stanovené inak, všetky obeť by mali mať možnosť uplatniť si práva súvisiace s ochranou obetí a prístupom k spravodlivosti, podporou obetí a preventívnymi opatreniami.
- (13) Vzhľadom na ich zraniteľnosť môže byť pre deti zážitok domáceho násilia zdrvivujúci. Deti, ktoré sú svedkami domáceho násilia v rodine alebo domácnosti, zvyčajne utrpia priamu psychickú a emocionálnu ujmu, ktorá ovplyvňuje ich vývin a vystavuje ich zvýšenému riziku fyzických a psychických ochorení tak v krátkodobom, ako aj dlhodobom horizonte. Priznanie, že deti, ktoré utrpeli ujmu priamo v dôsledku toho, že boli svedkami domáceho násilia, sú samy obeťami, je dôležitým krokom pri ochrane detí trpiacich následkami domáceho násilia.
- (14) Na účely tejto smernice by sa pod príslušnými orgánmi mal rozumieť orgán alebo orgány určené podľa vnútroštátneho práva ako príslušné na vykonávanie niektorej z povinností stanovených v tejto smernici. Každý členský štát by mal určiť, ktoré orgány majú byť príslušné vykonávať každú z uvedených povinností.
- (15) Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Vzhľadom na osobitnú povahu trestného činu mrzačenia ženských pohlavných orgánov a potrebu zabezpečiť ochranu obetí, ktoré v dôsledku toho utrpeli konkrétnu škodu, by sa však uvedený trestný čin mal osobitne riešiť v trestnom práve členských štátov. Mrzačenie ženských pohlavných orgánov je hrubým aktom zneužitia pohlavných orgánov ženy alebo dievčaťa, ktorý sa vykonáva na účely zachovania či vydobytia si nadvlády nad ženami a dievčatami a uplatňovania spoločenskej kontroly nad sexualitou dievčat a žien. Niekedy sa vykonáva v súvislosti s nútenými manželstvami maloletých alebo domácim násilím. Mrzačenie ženských pohlavných orgánov sa môže vyskytovať ako tradícia, ktorú niektoré spoločenstvá vykonávajú na svojich členkách. Mala by sa týkať postupov mrzačenia vykonávaných z iných ako medicínskych príčin, ktoré obetiam spôsobia neodčiniteľnú a celoživotnú ujmu. Mrzačenie ženských pohlavných orgánov so sebou prináša psychické a sociálne škody, ktoré vážne ovplyvňujú kvalitu života obeť. Pojem „excízia“ by sa mal vzťahovať na čiastočné alebo úplné odstránenie klitorisu a veľkých pyskov. Pojem „infibulácia“ by sa mal vzťahovať na uzavretie veľkých pyskov ich čiastočným zošitím s cieľom zúženia vaginálneho otvoru. Pojem „vykonanie akéhokoľvek iného zmrzačenia“ by sa mal vzťahovať na všetky ostatné fyzické úpravy ženských pohlavných orgánov.
- (16) Nútené manželstvá sú formou násilia, ktorá vedie k závažnému porušovaniu základných práv, najmä práv žien a dievčat na telesnú nedotknuteľnosť, slobodu, nezávislosť, fyzické a duševné zdravie, sexuálne a reprodukčné zdravie, vzdelanie a súkromný život. Chudoba, nezamestnanosť, zvyky alebo konflikty tiež patria medzi faktory podporujúce nútené manželstvá. Fyzické a sexuálne násilie a hrozby násilia sa často používajú ako formy nátlaku na prinútenie ženy alebo dievčaťa uzavrieť manželstvo. K nútenému manželstvu sa často pripájajú formy fyzického a psychického vykorisťovania a násilia, napríklad sexuálne vykorisťovanie. Preto je nevyhnutné, aby všetky členské štáty kriminalizovali nútené manželstvá a páchateľom ukladali primerané sankcie. Táto smernica sa uplatňuje bez toho, aby bolo dotknuté vymedzenie pojmu „manželstvo“ vo vnútroštátnych alebo medzinárodných právnych predpisoch. Členské štáty by mali prijať potrebné opatrenia a stanoviť takú premlčaciu dobu, ktorá umožní vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdny proces a vydanie rozhodnutia o nútených manželstvách. Keďže obeťami nútených manželstiev sú často maloleté osoby, mali by premlčacie doby trvať tak dlho, aby boli dostatočné a primerané závažnosti predmetného trestného činu s cieľom umožniť efektívne začať konanie po tom, ako obeť dosiahne vek 18 rokov.
- (17) Je nevyhnutné harmonizovaným spôsobom vymedziť trestné činy a sankcie týkajúce sa niektorých foriem kybernetického násilia, pri ktorých je násilie neoddeliteľne spojené s používaním informačných a komunikačných technológií (ďalej len „IKT“), pričom tieto technológie sa používajú na výrazné zvýšenie závažnosti škodlivého vplyvu deliktu, ktoré vedie k zmene jeho charakteristických vlastností. Kybernetické násilie je zacielené najmä na političky, novinárky a obhajkyne ľudských práv a najviac ich postihuje. Obhajcovia ľudských práv sú jednotlivci, skupiny alebo organizácie, ktoré presadzujú a chránia všeobecne uznávané ľudské práva a základné slobody.

Kybernetické násilie môže mať za následok umlčovanie žien a brániť ich účasti na spoločenskom živote za rovnakých podmienok, aké majú muži. Kybernetické násilie zároveň neúmerne postihuje ženy a dievčatá vo vzdelávacom prostredí, napríklad v školách a na univerzitách, čo má nepriaznivé dôsledky pre ich ďalšie vzdelávanie, ako aj ich duševné zdravie, spôsobuje sociálne vylúčenie, úzkosť a zvädza k sebapoškodzovaniu a môže viesť v extrémnych prípadoch až k samovražde.

- (18) Používanie IKT nesie riziko jednoduchého, rýchleho a rozsiahleho šírenia niektorých foriem kybernetického násilia, ktoré obeti evidentne môže spôsobiť alebo prehĺbiť ťažkú a dlhodobú ujmu. Potenciál takéhoto šírenia, ktoré je predpokladom spáchania viacerých trestných činov v oblasti kybernetického násilia vymedzených v tejto smernici, by mal zohľadňovať prvok sprístupňovania určitých materiálov verejnosti pomocou IKT. Pojmy „sprístupnenie verejnosti“ a „verejne prístupný“ by sa mali chápať ako odkazy na možné dosiahnutie istého počtu osôb. Tieto pojmy by sa mali vykladať a uplatňovať s prihliadnutím na príslušné okolnosti vrátane technológií použitých na sprístupnenie daného materiálu. Okrem toho, príslušné trestné činy vymedzené v tejto smernici sa v záujme stanovenia iba minimálnych pravidiel pre najzávažnejšie formy kybernetického násilia obmedzujú na správanie, ktoré môže obeti spôsobiť vážnu ujmu alebo závažnú psychickú ujmu, alebo na správanie, ktoré by mohlo u obeti vyvolať vážny strach o vlastnú bezpečnosť alebo bezpečnosť jej nezaopatrených osôb. V každom prípade by sa pri posudzovaní toho, či konanie môže spôsobiť vážnu ujmu, mali zohľadniť osobitné okolnosti daného prípadu bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva. Pravdepodobnosť spôsobenia vážnej ujmy možno vyvodíť z objektívnych skutkových okolností. Touto smernicou sa preto stanovuje minimálny právny rámec, pričom členské štáty môžu prijať alebo zachovať prísnejšie trestnoprávne pravidlá.
- (19) Verejné sprístupňovanie obrázkov, videí alebo podobných materiálov zobrazujúcich sexuálne explicitné aktivity alebo intímne časti tela nejakej osoby prostredníctvom IKT bez súhlasu tejto osoby môže byť pre obeť veľmi škodlivé najmä preto, že sa tým umožňuje jednoduchá, rýchla a široká distribúcia týchto materiálov a spáchanie trestného činu, ako aj z dôvodu jeho intímnej povahy. Príslušné trestné činy vymedzené v tejto smernici by sa mali týkať všetkých druhov takéhoto materiálu, napríklad obrázkov, fotografií a videí, ako aj obrázkov, zvukových klipov a videoklipov so sexuálnym podtónom. Mali by sa vzťahovať na situácie, v ktorých sa sprístupnenie materiálu verejnosti prostredníctvom IKT uskutoční bez súhlasu obeť a bez ohľadu na to, či obeť súhlasila s vytvorením takéhoto materiálu, alebo či takýto materiál mohla odoslať konkrétnej osobe. Trestným činom by mala byť aj výroba materiálu, jeho úprava alebo manipulácia s ním bez udelenia súhlasu, napríklad strihom, a to aj využitím umelej inteligencie, takým spôsobom, aby sa zdalo, že nejaká osoba vykonáva sexuálne aktivity, ak sa takýto materiál následne bez súhlasu tejto osoby prostredníctvom IKT sprístupní verejnosti. Takouto výrobou, manipuláciou alebo úpravou by sa malo rozumieť aj zhotovovanie tzv. deepfake obsahu, v ktorom sa materiál zjavne pripomínajúci existujúcu osobu, predmet, miesta alebo iné veci či udalosti a zobrazujúci sexuálne aktivity inej osoby nesprávne javí ostatným ako autentický alebo pravdivý. V záujme účinnej ochrany obeť takejto činnosti by sa za trestný čin malo považovať aj vyhrážanie sa zapojením dotknutej osoby do takejto činnosti.
- (20) Verejné šírenie obrázkov, videí alebo iného materiálu zobrazujúceho sexuálne explicitné aktivity alebo intímne časti tela osoby prostredníctvom IKT bez súhlasu tejto osoby by sa nemalo kriminalizovať, ak je takéto nekriminalizovanie nevyhnutné na ochranu základných práv chránených chartou, a najmä slobody prejavu vrátane slobody prijímať a rozširovať informácie a myšlienky v otvorenej a demokratickej spoločnosti, ako aj slobody umenia a vedeckého bádania vrátane akademických slobôd. Okrem toho by sa za trestný čin nemalo považovať ani nakladanie s materiálom orgánmi verejnej moci, najmä na účely trestného stíhania alebo na účely predchádzania trestnej činnosti, jej odhaľovania alebo vyšetrovania, pričom za určitých okolností by členské štáty mali mať možnosť zbaviť dotknutú osobu zodpovednosti, napríklad ak telefonne alebo internetové linky pomoci prídu do styku s materiálom, ktorý chcú oznámiť orgánom ako trestný čin.
- (21) Kybernetické nebezpečné prenasledovanie je modernou formou násilia, ktoré sa často pácha na rodinných príslušníkoch alebo osobách žijúcich s páchateľom v tej istej domácnosti, ale páchajú ho aj bývalí partneri alebo známi. Páchateľ pri ňom zvyčajne zneužíva technológiu na zintenzívnenie nátlakového správania a správania zameraného na získanie kontroly, manipulácie a sledovania, čím zvyšuje strach, úzkosť a postupnú izoláciu obeť od priateľov, rodiny a práce. Preto by sa mali zaviesť minimálne pravidlá týkajúce sa kybernetického nebezpečného prenasledovania. K trestnému činu kybernetického nebezpečného prenasledovania by malo patriť opakované alebo nepretržité sledovanie obeť bez jej súhlasu alebo bez právneho povolenia prostredníctvom IKT. Takéto sledovanie sa môže diať na základe spracovania osobných údajov obeť, napríklad prostredníctvom krádeže totožnosti, krádeže hesiel, neoprávneným vniknutím do zariadení obeť (haknutím), skrytou inštaláciou softvéru na zaznamenávanie úderov na klávesnicu s cieľom získať prístup do jej osobného online priestoru, inštaláciou geolokalizačných aplikácií vrátane „stalkervéru“, prípadne krádežou zariadení obeť. Okrem toho by sa za trestný čin kybernetického nebezpečného prenasledovania malo považovať aj monitorovanie obeť bez jej súhlasu alebo bez povolenia

prostredníctvom zariadení pripojených cez internet vecí, ako sú napríklad inteligentné domáce spotrebiče. Môžu však nastať situácie, keď sa sledovanie vykonáva z legitímnych dôvodov, napríklad v súvislosti s tým, že rodičia monitorujú pohyb svojich detí a ich online aktivitu, príbuzní monitorujú zdravie chorých, starších alebo zraniteľných osôb alebo osôb so zdravotným postihnutím, alebo v súvislosti s monitorovaním médií a spravodajskými informáciami z otvorených zdrojov.

- (22) Trestná zodpovednosť by sa mala obmedziť na situácie, v ktorých monitorovanie môže obeti spôsobiť vážnu ujmu. Pri posudzovaní toho, či daný skutok môže takúto ujmu spôsobiť, by sa mal klásť dôraz na to, či by skutok spôsobil obeti ujmu aj za bežných okolností.
- (23) Vo vymedzení trestného činu kybernetického nebezpečného prenasledovania by sa pojem „sledovanie“ mal vzťahovať na sledovanie polohy danej osoby a na sledovanie jej pohybu a pojem „monitorovanie“ by sa mal vzťahovať na sledovanie osoby vo všeobecnosti vrátane pozorovania jej činností. V kontexte kybernetického nebezpečného prenasledovania je cieľom oboch činností získať v konečnom dôsledku kontrolu nad danou osobou.
- (24) S cieľom obsiahnuť všetky najzávažnejšie formy kybernetického obťažovania by sa mali stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa trestného činu kybernetického obťažovania. Tie by mali zahŕňať opakované alebo nepretržité pokusy o vyhrážanie sa namierené proti nejakej osobe, prinajmenšom vtedy, ak sú súčasťou takéhoto konania prostredníctvom IKT hrozby spáchania trestného činu a ak toto konanie môže v dotknutej osobe vyvolať vážne obavy o svoju bezpečnosť alebo bezpečnosť jej nezaopatrených osôb. Mali by zahŕňať aj prípady výhrážneho alebo urážlivého správania vo verejnom priestore prostredníctvom IKT aj za spoluúčasti ďalších osôb, ktoré je namierené proti nejakej osobe, ak takéto správanie môže tejto osobe spôsobiť vážnu psychickú ujmu. Takéto rozsiahle útoky vrátane koordinovaných online hromadných útokov môžu prerásť do napadnutia v reálnom svete alebo spôsobiť závažnú psychickú ujmu, pričom v extrémnych prípadoch môžu viesť až k samovražde obeť. Často sú zacielené na prominentné političky, novinárky a obhajkyne ľudských práv alebo iné dobre známe ženy, môžu sa však vyskytovať aj v iných prostrediach, napríklad na univerzitách, v školách a v práci. Takéto online násilie by sa malo riešiť najmä vtedy, ak sa útoky vyskytujú vo veľkom rozsahu, napríklad majú podobu hromadného obťažovania veľkým množstvom ľudí. Minimálne pravidlá týkajúce sa trestného činu kybernetického obťažovania by mali zahŕňať aj nevyžiadané zasielanie obrázkov, videí alebo iných takýchto materiálov zobrazujúcich pohlavné orgány nejakej osobe (tzv. cyberflashing), ak takéto konanie môže dotknutej osobe spôsobiť vážnu psychickú ujmu. Cyberflashing je bežnou formou zastrašenia a umlčania žien. Minimálne pravidlá týkajúce sa trestného činu kybernetického obťažovania by mali zahŕňať aj pravidlá týkajúce sa situácií, v ktorých sú osobné informácie obeť sprístupnené verejnosti prostredníctvom IKT bez súhlasu obeť s tým, že majú podnietiť iných, aby obeť spôsobili fyzickú alebo vážnu psychickú ujmu (tzv. doxing).
- (25) Intenzívnejšie používanie internetu a sociálnych médií viedlo v posledných rokoch k výraznému nárastu verejného podnecovania k násiliu a nenávisti, a to aj na základe pohlavia. Jednoduché, rýchle a rozsiahle šírenie nenávistných prejavov prostredníctvom digitálneho slova je posilnené efektom straty zábran na internete, pretože predpokladaná anonymita na internete a pocit beztrestnosti znižujú zábrany ľudí šíriť takéto nenávistné prejavy. Ženy sú často na internete terčom sexistickú a mizogýnnú nenávisti, ktorá môže v reálnom svete prerásť do trestného činu z nenávisti. Uvedenému správaniu treba predísť alebo ho hneď na začiatku zastaviť. Jazyk používaný pri takomto podnecovaní nemusí vždy obsahovať priame narážky na pohlavie osoby, na ktoré je zacielený, zaujatosť však môže vyplývať z celkového obsahu alebo z kontextu podnecovania.
- (26) Trestný čin kybernetického podnecovania k násiliu alebo nenávisti predpokladá, že podnecovanie sa nevyjadruje v čisto súkromnej súvislosti, ale verejne prostredníctvom využívania IKT. Preto by mal byť vymedzený ako verejné šírenie, ktoré možno chápať ako sprístupňovanie prostredníctvom IKT nejakej časti materiálu podnecujúceho k násiliu alebo nenávisti potenciálne neobmedzenému počtu osôb, presnejšie jednoduché sprístupňovanie materiálu používateľom vo všeobecnosti bez toho, aby sa vyžadovala ďalšia činnosť osoby, ktorá materiál poskytla, a bez ohľadu na to, či si uvedené osoby predmetné informácie naozaj pozrú. Vzhľadom na to sa v prípade, že sa na prístup k materiálu vyžaduje registrácia alebo povolenie používateľov, dané informácie považujú za šírené na verejnosti iba vtedy, ak sú používatelia snažiaci sa o prístup k materiálu automaticky zaregistrovaní alebo automaticky získajú povolenie bez toho, aby musel človek rozhodnúť o prístupe alebo bez výberu osôb, ktorým sa prístup udelí. Pri posudzovaní toho, či materiál predstavuje podnecovanie k nenávisti alebo násiliu, by mali príslušné orgány zohľadniť základné právo na slobodu prejavu zakotvené v článku 11 charty.
- (27) V záujme zabezpečenia spravodlivej rovnováhy medzi slobodou prejavu a stíhaním trestného činu kybernetického podnecovania k násiliu alebo nenávisti by členské štáty mali mať možnosť rozhodnúť o tom, či udelia trest iba za správanie, ktoré by mohlo narušovať verejný poriadok, alebo správanie, ktoré je výhrážne, zneužívajúce alebo

urážlivé. Uplatňovanie týchto podmienok, ak sa vyžaduje v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov, by nemalo viesť k oslabeniu účinnosti ustanovenia, ktorým sa vymedzuje trestný čin kybernetického podnecovania k násiliu alebo nenávisti.

- (28) Sankcie za trestné činy vymedzené v tejto smernici by mali byť účinné, odrádzajúce a primerané. Na tento účel by sa v prípade fyzických osôb mali stanoviť minimálne úrovne hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody. Horné hranice sadzby trestu odňatia slobody stanovené v tejto smernici za trestné činy spáchané fyzickými osobami by sa mali uplatňovať minimálne v prípade najťažších foriem týchto trestných činov.
- (29) Obete by mali mať možnosť jednoducho oznámiť prípady trestných činov násilia na ženách alebo domáceho násilia a predložiť dôkazy o týchto trestných činoch bez toho, aby boli vystavené sekundárnej alebo opakovanej viktimizácii. Je mimoriadne dôležité, aby sa obeť pri oznamovaní trestných činov pokiaľ možno obracali na špecializované kontaktné miesto bez ohľadu na to, či bolo podané trestné oznámenie. Uvedeným kontaktným miestom by mohol byť vyškolený príslušník polície alebo akákoľvek profesionálna osoba vyškolená pomáhať obetiam.
- (30) Členské štáty by mali okrem osobného nahlasovania umožniť aj podávanie trestných oznámení online alebo inými dostupnými a zabezpečenými IKT na nahlasovanie násilia na ženách alebo domáceho násilia, a to minimálne v prípadoch počítačovej kriminality, ako je zdieľanie intímneho materiálu alebo zmanipulovaného materiálu bez súhlasu, kybernetické nebezpečné prenasledovanie, kybernetické obťažovanie a kybernetické podnecovanie k násiliu alebo nenávisti, ktoré sú vymedzené v tejto smernici. Obete by mali mať možnosť nahrávať materiály súvisiace s ich oznámením, ako napríklad snímky obrazovky svedčiace o údajnom násilnom správaní.
- (31) Vzhľadom na osobitosti násilia na ženách a domáceho násilia, ako aj na zvýšené riziko toho, že obeť by aj napriek tomu, že sa stali obeťou trestného činu, mohli svoje trestné oznámenie stiahnuť, je dôležité, aby boli všetky relevantné dôkazy zhromaždené čo najskôr a v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi procesnými pravidlami.
- (32) Ak to vnútroštátne právo umožňuje, členské štáty môžu rozšíriť právnu pomoc, vrátane bezplatnej právnej pomoci, aj na obeť pri oznamovaní trestných činov. Pri posudzovaní zdrojov obeť na účely rozhodnutia o poskytnutí právnej pomoci by členské štáty mali zväžiť, či má obeť reálny prístup k svojim finančným zdrojom. Domáce násilie môže mať podobu aj ekonomického ovládania páchatelom a obeť v skutočnosti nemusí mať prístup k svojim vlastným finančným zdrojom.
- (33) V prípade domáceho násilia a násilia na ženách môžu byť obeť, najmä ak toto násilie páchajú blízki rodinní príslušníci alebo intímni partneri, pod takým tlakom páchatelja, že sa boja obrátiť na príslušné orgány, a to aj vtedy, ak je ohrozený ich život. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby ich pravidlá ochrany dôverných informácií nepredstavovali prekážku pre zdravotníckych pracovníkov pri oznamovaní opodstatnených podozrení na bezprostredne hroziacu ťažkú fyzickú ujmu príslušným orgánom. Takéto oznamovanie má zmysel, keďže tieto činy nemusia oznamovať tí, ktorí ich prežívajú alebo sú ich priamym svedkom. Podobne aj domáce násilie alebo násilie na ženách, ktorého súčasťou sú aj deti, sa často zastaví až vtedy, ak si tretie strany všimnú nezvyčajné správanie alebo fyzickú ujmu dieťaťa. Deti je potrebné účinne chrániť pred takýmito formami násilia a na to je potrebné rýchlo prijať primerané opatrenia. Preto by ani odborníci, ktorí prichádzajú do kontaktu s deťmi ako obeťami, vrátane zdravotníckych pracovníkov, pracovníkov sociálnych služieb alebo pedagógov, nemali byť obmedzovaní pravidlami týkajúcimi sa dôvernosti informácií, ak majú opodstatnený dôvod domnievať sa, že je dieťaťu spôsobovaná ťažká fyzická ujma. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby takíto odborníci nezodpovedali za porušenie dôvernosti informácií, ak oznamujú takéto násilie. Povinnosť zachovávať advokátske tajomstvo by však mala byť chránená v súlade s článkom 7 charty, čo je odôvodnené základnou úlohou právnikov v demokratickej spoločnosti. Ak je stanovená vo vnútroštátnych právnych predpisoch, mala by sa uplatniť aj povinnosť duchovného zachovávať mlčanlivosť alebo rovnocenné zásady na zaručenie slobody náboženského vyznania. Navyše možnosťou odborných pracovníkov oznamovať tieto prípady násilia nie sú dotknuté vnútroštátne pravidlá týkajúce sa zachovávaní dôvernosti zdrojov uplatňované v súvislosti s médiami.
- (34) S cieľom riešiť nedostatočné oznamovanie prípadov, pri ktorých je obeťou dieťa, by sa mali zaviesť bezpečné postupy oznamovania, ktoré budú zohľadňovať jeho potreby. Takým postupom môže byť vypočutie dieťaťa príslušným orgánom, ktoré sa uskutočňuje v jednoduchom a zrozumiteľnom jazyku. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby im pri postupoch oznamovania v čo najväčšej možnej miere pomáhali odborníci, ktorí sa špecializujú na starostlivosť o deti a ich podporu. Môžu nastať prípady, pri ktorých by takáto pomoc nemusela byť potrebná, napríklad z dôvodu zrelosti dieťaťa alebo v prípade online oznamovania, alebo ak by zabezpečenie tejto pomoci mohlo byť zložité, napríklad v riedko osídlených oblastiach.

- (35) Je dôležité, aby členské štáty zaistili, že od oznamovania prípadov násilia na ženách alebo domáceho násilia nebudú odrádzané obeť, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, bez ohľadu na ich pobytový status a aby sa s nimi zaobchádzalo nediskriminačným spôsobom, pokiaľ ide o ich pobytový status, v súlade s cieľmi smernice 2012/29/EÚ. V záujme ochrany všetkých obetí pred opakovaným násilím je dôležité uplatňovať prístup zameraný na obeť. Predovšetkým by sa malo zabezpečiť, aby vynucovanie konania o návrate podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES⁽⁶⁾ nebránilo obetiam vo výkone ich práva na vypočutie podľa smernice 2012/29/EÚ. Členské štáty môžu v súlade so smernicou 2008/115/ES rozhodnúť o tom, že štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území, udelia samostatné povolenie na pobyt alebo iné povolenie priznávajúce právo na pobyt zo solidárnych, humanitárnych alebo iných dôvodov, a majú dodržiavať povinnosť podľa uvedenej smernice čo najviac zohľadňovať osobitné potreby zraniteľných osôb v rámci lehoty na dobrovoľný odchod, ak je taká lehota podľa uvedenej smernice poskytnutá.
- (36) Oneskorenia pri spracúvaní trestných oznámení týkajúcich sa násilia na ženách a domáceho násilia môžu byť pre obeť týchto činov obzvlášť nebezpečné, keďže im môže stále hroziť bezprostredné nebezpečenstvo a keďže páchatelia sú často blízkymi rodinnými príslušníkmi alebo manželmi. Príslušné orgány by preto mali byť riadne vyškolené a mať adekvátnu expertízu a účinné vyšetrovacie nástroje na vyšetrovanie a stíhanie týchto prípadov bez toho, aby museli zriadiť špecializované služby alebo jednotky.
- (37) Vyšetrovanie alebo stíhanie prípadov znásilnenia by nemalo závisieť od toho, či obeť alebo zástupca obeť tento čin oznámi, ani od trestného oznámenia podaného obeťou alebo jej zástupcom. Podobne by trestné konanie malo pokračovať aj v prípade, že obeť trestné oznámenie stiahne. Tým nie je dotknutá diskrečná právomoc orgánov činných v trestnom konaní zastaviť trestné konanie z iných dôvodov, napríklad ak dospeli k záveru, že neexistujú dostatočné dôkazy na pokračovanie trestného konania.
- (38) Obete domáceho násilia a sexuálneho násilia zvyčajne potrebujú okamžitú ochranu a osobitnú podporu, napríklad v prípade partnerského násilia, ktoré je charakteristické vysokým počtom recidív. Individuálne posudzovanie potrieb obeť by sa malo začať v čo najskoršej fáze, napríklad v čase, keď obeť prvýkrát vstúpi do kontaktu s príslušnými orgánmi, čiže čo najskôr po tom, ako obeť nadviaže prvý kontakt s príslušnými orgánmi, prípadne ihneď po tom, ako vznikne podozrenie, že osoba je obeťou domáceho násilia alebo sexuálneho násilia. Posúdenie sa môže vykonať ešte predtým, ako obeť formálne oznámi trestný čin, alebo z vlastnej iniciatívy príslušných orgánov, ak trestný čin oznámi tretia strana.
- (39) Pri posudzovaní potrieb obeť v oblasti ochrany a podpory by malo byť prvoradé zaručenie bezpečnosti obeť a poskytnutie podpory prispôbenej jej potrebám okrem iného aj prihliadnutím na individuálnu situáciu obeť. Situáciou, ktorá si vyžaduje osobitnú pozornosť, môže byť napríklad skutočnosť, že obeť je tehotná alebo je závislá od páchatela, prípadne je s ním alebo s podozrivým vo vzťahu, ako aj riziko návratu obeť k páchatelovi alebo k podozrivému, nedávne odlúčenie od páchatela alebo podozrivého, možné riziko, že deti budú použité na získanie kontroly nad obeťou, riziká pre osoby so zdravotným postihnutím či riziká použitia spoločenských zvierat na vyvíjanie nátlaku na obeť. Zohľadniť by sa mala aj miera kontroly, psychologickej alebo ekonomickej, ktorú páchatel alebo podozrivý získa nad obeťou.
- (40) Na zabezpečenie komplexnej podpory a ochrany obeť by sa mali nielen orgány presadzovania práva a justičné orgány, ale všetky príslušné orgány zapojiť do posudzovania rizík, ktoré hrozia obetiam, a primeraných podporných opatrení na základe jednoznačných usmernení vydaných členskými štátmi. Tieto usmernenia by mali obsahovať faktory, ktoré je potrebné zohľadniť pri posudzovaní rizika, ktoré predstavuje páchatel alebo podozrivá osoba, vrátane toho, že podozrivé osoby obvinené z menej závažných trestných činov sú pravdepodobne rovnako nebezpečné ako osoby obvinené zo závažnejších trestných činov, a to najmä v prípadoch domáceho násilia a nebezpečného prenasledovania. Príslušné orgány by mali individuálne posúdenie v pravidelných intervaloch aktualizovať s cieľom zabezpečiť, aby žiadna ďalšia ochrana alebo podpora, ktorú obeť potrebuje, nezostala bez odzvy. Napríklad by sa toto posúdenie mohlo aktualizovať v dôležitých okamihoch procesu, ako je začatie súdneho konania, vynesenie súdneho rozsudku alebo príkazu či v súvislosti s postupom revízie podmienok starostlivosti o deti a práv styku s nimi.
- (41) Aby sa zabránilo sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrážovaniu a odvete, mali by sa na nezaopatrené osoby vzťahovať rovnaké ochranné opatrenia ako na obeť okrem prípadov, ak existujú náznaky o tom, že nezaopatrené osoby osobitné potreby nemajú. Príslušné orgány by mali posúdiť, či existujú náznaky o tom, že nezaopatrená osoba nemá žiadnu potrebu osobitnej ochrany, pretože ak možno určiť, že žiadna potreba osobitnej ochrany neexistuje, každé opatrenie založené na nesprávnom predpoklade potreby osobitnej ochrany by bolo neprimerané. Nezaopatrené osoby mladšie ako 18 rokov sú vzhľadom na svoju zraniteľnosť vystavované najmä riziku

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98).

emocionálnej ujmy, ktorá negatívne ovplyvňuje ich vývin. Ak to stanovuje vnútroštátne právo, za podobne ohrozené osoby možno považovať aj iné nezaopatrené osoby.

- (42) Obete často potrebujú osobitnú podporu. S cieľom zabezpečiť, aby sa obeť ponúkla účinná podpora, by ich mali príslušné orgány postúpiť vhodným podporným službám. To by sa malo diať najmä vtedy, ak z individuálneho posúdenia vyplynie, že obeť má špecifické potreby v oblasti podpory. Pri určovaní toho, či odkázať detské obeť na podporné služby, by prvoradým hľadiskom malo byť to, čo je pre tieto obeť najlepšie tak, ako sa stanovuje v článku 24 charty. Pokiaľ ide o spracovanie súvisiacich osobných údajov príslušnými orgánmi, mali by členské štáty zabezpečiť, aby prebiehalo v súlade s právnym poriadkom, s príslušnými ustanoveniami týkajúcimi sa zákonnosti spracovania, ktoré sú stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽⁷⁾, a v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 ⁽⁸⁾. Tento právny poriadok by mal obsahovať primerané záruky týkajúce sa osobných údajov, ktoré rešpektujú podstatu práva na ochranu údajov a stanovujú vhodné a konkrétne opatrenia na ochranu základných práv a záujmov jednotlivcov. Ak príslušné orgány na účely postúpenia obeť podporným službám prenášajú jej osobné údaje, mali by zabezpečiť, aby sa prenášané údaje obmedzili na to, čo je potrebné na informovanie podporných služieb o okolnostiach prípadu, aby sa obeť poskytnutou primeranou podporou a ochranou. Podporná služba by mala uchovávať osobné údaje len tak dlho, ako je potrebné, no v žiadnom prípade nie dlhšie ako päť rokov, prípadne kratšie, ak je to stanovené vo vnútroštátnom práve, od posledného kontaktu medzi podpornou službou a obeťou.
- (43) Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie dostupnosti mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt a príkazov na ochranu s cieľom zaistiť účinnú ochranu obeť a nezaopatrených osôb.
- (44) Bez toho, aby sa tým nahrádzalo zatknutie a zadržiavanie podozrivých a páchatelov, na ktorých sa naďalej vzťahuje vnútroštátne právo, by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa mimoriadne príkazy brániace kontaktu, príkazy obmedzujúce kontakt, ako aj príkazy na ochranu mohli vydávať v situáciách, v ktorých hrozí bezprostredné nebezpečenstvo, napríklad v prípade hroziacej alebo vzniknutej ujmy, ktorá sa bude pravdepodobne opakovať, a aby v takýchto situáciách a tam, kde podľa vnútroštátneho práva musí o vydanie týchto príkazov obeť požiadať, boli obeť informované o možnosti požiadať o vydanie týchto príkazov.
- (45) Súčasťou príkazov na ochranu môže byť zákaz vstupu páchatel'a alebo podozrivej osoby na niektoré miesta, zákaz priblížiť sa k obeť alebo k nezaopatreným osobám na menšiu ako predpísanú vzdialenosť alebo zákaz ich kontaktovania, a to aj cez internetové rozhrania. Príkazy na ochranu môžu v prípade potreby zahŕňať aj zákaz držby strelných alebo smrtiacich zbraní. Mimoriadne príkazy brániace kontaktu, príkazy obmedzujúce kontakt alebo príkazy na ochranu by sa mali vydávať buď na určité obdobie, alebo do ich zmeny či zrušenia.
- (46) Elektronické monitorovanie v relevantných prípadoch umožňuje zaručiť súlad s mimoriadnymi príkazmi brániacimi kontaktu, príkazmi obmedzujúcimi kontakt a príkazmi na ochranu, uložiť dôkazy o porušení takýchto príkazov a sprísniť dohľad nad páchatel'mi. Tam, kde je to možné, vhodné a dôležité, by sa s prihliadnutím na okolnosti prípadu a právnu povahu konania malo zväziť elektronické monitorovanie, aby sa zaručilo dodržiavanie mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt a príkazov na ochranu. Ak sa používa elektronické monitorovanie, obeť by mali byť vždy informované o jeho výhodách a nevýhodách.
- (47) Ak majú byť mimoriadne príkazy brániace kontaktu, príkazy obmedzujúce kontakt a príkazy na ochranu účinné, ich porušovanie by malo podliehať sankciám. Tieto sankcie môžu byť trestnej alebo inej ako trestnej povahy a môžu zahŕňať trest odňatia slobody, pokuty alebo akúkoľvek sankciu, ktorá je účinná, primeraná a odrádzajúca. Je nevyhnutné dať obeť možnosť dostávať informácie o porušení mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na ochranu, ak by sa takéto porušenie mohlo týkať ich bezpečnosti. Keďže porušenia mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89).

ochranu môžu zvýšiť riziká a vyžadovať si potrebu zavedenia ďalšej ochrany, mala by sa po nahlásení porušenia v prípade potreby zväziť revízia individuálneho posúdenia.

- (48) Predkladanie dôkazov o sexuálnom správaní v minulosti, sexuálnych preferenciách obeť a oblečení alebo výzore obeť s cieľom spochybníť dôveryhodnosť a neudelenie súhlasu obeť v prípadoch sexuálneho násillia, najmä znásillnení, môže prispievať k pretrvávaniu škodlivých stereotypov o obeťiach a viesť k opakovanej alebo sekundárnej viktimizácii. Preto by členské štáty mali zabezpečiť, aby dôkazy týkajúce sa sexuálneho správania obeť v minulosti alebo iných aspektov súkromného života obeť, ktoré sú s tým spojené, boli povolené len vtedy, ak je to nevyhnutné na posúdenie konkrétnej otázky v danom prípade alebo na uplatnenie práva na obhajobu.
- (49) Vzhľadom na jedinečné špecifiká a okolnosti súvisiace s trestnými činmi násillia na ženách a domáceho násillia majú usmernenia pre orgány presadzovania práva a orgány prokuratúry svoju hodnotu. Vzhľadom na osobitnú zraniteľnosť obeť je na zvýšenie informovanosti a zabránenie opakovanej viktimizácii pri riešení týchto druhov trestných činov nevyhnutné usmernenie o tom, ako by sa s nimi malo zaobchádzať v každej fáze procesu. Usmernenia pre orgány prokuratúry možno chápať ako procesnú príručku a ako odkaz na najlepšie postupy. Zvlášť ak ide o prístup k obeťiam a zaobchádzanie s nimi vzhľadom na ich osobitosť a skúsenosti, môžu špecializované služby pre ženy poskytnúť odborné poradenstvo a usmernenia na základe ich každodenných interakcií s obeťami. Členské štáty sa vyzývajú, aby sa obrátili na špecializované služby pre ženy a spolupracovali s nimi pri vytváraní a revízii takýchto usmernení. Ak dôjde k dôležitým zmenám v ich právnych rámcoch alebo v spoločnosti ako celku, mali by členské štáty zrevidovať svoje usmernenia pre orgány presadzovania práva a orgány prokuratúry. To by mohlo zahŕňať prípady, keď dôjde k podstatným zmenám v existujúcich právnych predpisoch alebo v ustálenej judikatúre alebo keď sa objavujú nové trendy alebo formy násillia, zvlášť vtedy, keď technologický vývoj priniesie nové formy kybernetického násillia.
- (50) Vzhľadom na zložitosť a závažnosť trestných činov násillia na ženách a domáceho násillia a na osobitné potreby obeť v oblasti podpory by mali členské štáty zabezpečiť, aby orgány na to určené poskytovali dodatočnú podporu a predchádzali páchaniu týchto trestných činov. Dobré predpoklady na plnenie týchto úloh majú vzhľadom na ich expertízu v oblasti diskriminácie na základe pohlavia vnútroštátne subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zriadené podľa smernice Rady 2004/113/ES⁽⁹⁾ a smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES⁽¹⁰⁾ a 2010/41/EÚ⁽¹¹⁾. S cieľom zaistiť efektívne vykonávanie úloh týmito orgánmi by im členské štáty mali poskytnúť dostatočné ľudské aj finančné zdroje.
- (51) Niektoré trestné činy, ktorých sa týka táto smernica, predstavujú zvýšené riziko opakovanej, predĺženej alebo dokonca pokračujúcej viktimizácie. Uvedené riziko sa vyskytuje najmä v súvislosti s trestnými činmi, ktorých podstatou je sprístupňovanie materiálu získaného v dôsledku spáchania trestných činov v oblasti kybernetického násillia prostredníctvom IKT, keďže takýto materiál je možné jednoducho a rýchlo šíriť v rozsiahlej miere a často sa veľmi zložito odstraňuje. Uvedené riziko zvyčajne pretrváva aj po odsúdení páchatel'a. S cieľom účinne zaistiť práva obeť týchto trestných činov by preto členské štáty mali prijať vhodné opatrenia zamerané na urýchlené odstránenie predmetného materiálu. Vzhľadom na to, že odstránenie materiálu zo zdroja nemusí byť vždy možné, napríklad z dôvodu právnych alebo praktických ťažkostí spojených s vykonaním alebo vymáhaním príkazu na jeho odstránenie, by mali mať členské štáty okrem toho možnosť stanoviť opatrenia na urýchlené znemožnenie prístupu k takémuto materiálu.
- (52) Ustanovenia tejto smernice o príkazoch a iných opatreniach na odstránenie a znemožnenie prístupu k príslušnému materiálu by nemali mať žiadny vplyv na príslušné pravidlá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065⁽¹²⁾. Takéto príkazy by mali byť v súlade najmä so zákazom ukladania všeobecných povinností

⁽⁹⁾ Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23).

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS (Ú. v. EÚ L 180, 15.7.2010, s. 1).

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1).

monitorovania alebo aktívneho zisťovania a s osobitnými požiadavkami uvedeného nariadenia, ktoré sa týkajú príkazov na odstránenie nezákonného online obsahu.

- (53) Opatrenia zamerané na urýchlené znemožnenie prístupu k materiálu a jeho odstránenie by mali zahŕňať najmä udelenie právomoci vnútroštátnym orgánom na vydávanie príkazov poskytovateľom hostingových služieb, aby odstránili jednu alebo viac konkrétnych položiek predmetného materiálu, alebo k nim znemožnili prístup. Vnútroštátne orgány by zároveň mali mať možnosť adresovať príkazy na znemožnenie prístupu aj iným príslušným poskytovateľom sprostredkovateľských služieb.
- (54) Všetky opatrenia na odstránenie obsahu alebo znemožnenie prístupu k nemu, zvlášť príkazy na znemožnenie prístupu a odstránenie, môžu mať vplyv na práva a záujmy iných strán ako obetí, ako sú poskytovatelia obsahu, poskytovatelia hostingových služieb, ktorých služby by mohli byť využité, a koncoví používatelia uvedených služieb, ako aj na všeobecný záujem. Preto by sa malo zabezpečiť, aby sa uvedené príkazy a iné opatrenia vydávali len transparentným spôsobom a aby sa poskytli primerané záruky, ktorými sa zabezpečí ich obmedzenie len na to, čo je potrebné a primerané, aby sa zaručila právna istota, aby sa poskytovateľom hostingových služieb, iným príslušným poskytovateľom sprostredkovateľských služieb a poskytovateľom obsahu umožnilo uplatniť si právo na účinný súdny prostriedok nápravy podľa vnútroštátneho práva a aby sa nastolila spravodlivá rovnováha medzi všetkými dotknutými právami a záujmami, a to aj základnými právami všetkých dotknutých strán v súlade s chartou. Preto je dôležité dôkladné zváženie všetkých predmetných práv a záujmov od prípadu k prípadu.
- (55) Vzhľadom na potenciálny význam materiálu, ktorý by mohol byť predmetom príkazov alebo iných opatrení prijatých podľa tejto smernice na účel odstránenia tohto materiálu alebo znemožnenia prístupu k nemu, pre vyšetrovanie alebo stíhanie príslušných trestných činov podľa trestného práva by sa mali prijať opatrenia, ktorými sa príslušným orgánom umožní v prípade potreby takýto materiál získať alebo zabezpečiť. Uvedené opatrenia by mohli spočívať napríklad v požiadavke, aby príslušní poskytovatelia hostingových služieb alebo iní príslušní poskytovatelia sprostredkovateľských služieb postúpili materiál uvedeným orgánom alebo ho uchovali na obmedzené obdobie, ktoré nie je dlhšie, ako je nevyhnutné. Všetkými týmito opatreniami by sa mala zaistiť bezpečnosť materiálu, pričom tieto opatrenia by sa mali obmedzovať len na to, čo je primerané a rozumné a v súlade s platnými pravidlami ochrany osobných údajov.
- (56) S cieľom zabrániť sekundárnej viktimizácii by obeť mali mať počas trestného konania možnosť získať odškodnenie.
- (57) Špecializované služby podpory by mali poskytovať podporu obetiam všetkých foriem násilia na ženách a domáceho násilia vrátane sexuálneho násilia, mrzačenia ženských pohlavných orgánov, núteného manželstva, núteného umelého prerušenia tehotenstva a násilnej sterilizácie, sexuálneho obťažovania a rôznych foriem kybernetického násilia. Špecializované služby podpory by sa obetiam mali ponúknuť bez ohľadu na to, či podali trestné oznámenie.
- (58) Špecializované služby podpory by mali poskytovať podporu prispôbenú osobitným potrebám obetí. Takúto podporu by mala poskytovať osoba rovnakého pohlavia, ak je to vhodné a táto osoba je o to požiadaná a je k dispozícii. Na základe požiadaviek stanovených v smernici 2012/29/EÚ treba právny rámec doplniť tak, aby zaručoval, že špecializované služby podpory dostanú všetky nástroje potrebné na poskytovanie cielej a integrovanej podpory obetiam podľa ich osobitných potrieb. Takéto služby by sa mohli poskytovať popri všeobecných službách na podporu obetí alebo ako ich integrovaná súčasť, pričom sa tieto všeobecné služby môžu obracať na už existujúce subjekty, ktoré poskytujú špecializovanú podporu, napríklad na špecializované podporné služby pre ženy. Špecializovanú podporu môžu poskytovať orgány verejnej moci, organizácie na podporu obetí alebo iné mimovládne organizácie v závislosti od geografického a demografického členenia členských štátov. Takýmto orgánom alebo organizáciám by sa mali poskytnúť dostatočné ľudské aj finančné zdroje. Ak tieto služby poskytujú mimovládne organizácie, členské štáty by mali zabezpečiť, aby dostali primerané finančné prostriedky.
- (59) Špecializované služby pre ženy môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri poskytovaní poradenstva a podpory obetiam vrátane podporných centier pre ženy, zariadení núdzového bývania pre ženy, liniek pomoci, krízových centier pre obeť znásilnenia, centier pomoci pre obeť sexuálneho násilia a služieb primárnej prevencie. Môžu ich poskytovať aj mimovládne organizácie pod vedením žien.
- (60) Obete zvyčajne potrebujú viacnásobnú ochranu a podporu. Aby služby na riešenie takýchto potrieb fungovali účinne, mali by ich členské štáty poskytovať na jednom mieste, koordináciou služieb prostredníctvom kontaktného miesta alebo uľahčením prístupu k nim pomocou jednotného online prístupu. Jednotným online prístupom by sa zabezpečilo, že obeť vo vzdialených regiónoch alebo obeť, ktoré sa nemôžu fyzicky dostať k takýmto

špecializovaným službám podpory, budú mať prístup aj k takýmto službám. Jednotný online prístup by mal prinajmenšom zahŕňať zriadenie jednotného a aktualizovaného webového sídla, kde sú poskytované všetky relevantné informácie a inštrukcie, ako sa dostať k dostupnej podpore a ochranných službách. Toto webové sídlo by malo byť navrhnuté tak, aby ho mohli využívať aj osoby so zdravotným postihnutím

- (61) Obete majú vzhľadom na traumu, ktorú zažili, osobitné potreby podpory. Špecializované služby podpory by mali obetiam poskytovať poradenstvo, ktoré ich posilňuje a pomáha im v procese liečby. Špecializované služby podpory by mali byť k dispozícii v dostatočnom počte a rozložené rovnomerne po celom území jednotlivých členských štátov v závislosti od geografického a demografického členenia dotknutého členského štátu a ponúkať aj online možnosti. Ako pomoc v tomto smere by sa špecializovaná podpora mala poskytovať v jazyku, ktorému obeť rozumie, a spôsobom, ktorý je primeraný veku obete.
- (62) Špecializované podporné služby vrátane zariadení núdzového bývania a krízových centier pre obeť znásilnenia by sa mali považovať za nevyhnutnosť počas krízových situácií a núdzových stavov, ako aj počas zdravotných kríz. Cieľom by malo byť, aby sa tieto služby stále ponúkali v takých situáciách, keď sa počet prípadov domáceho násillia a násillia na ženách dramaticky zvyšuje.
- (63) Pomoc a podpora obetiam by sa mali poskytovať pred začatím trestného konania, v jeho priebehu aj primeraný čas po jeho skončení, napríklad ak je stále potrebná liečba súvisiaca s ťažkými fyzickými alebo psychickými dôsledkami násillia alebo ak je ohrozená bezpečnosť obete, a to najmä z dôvodu jej výpovede počas tohto konania.
- (64) Traumatická povaha sexuálneho násillia vrátane znásilnenia si vyžaduje obzvlášť citlivý prístup vyškolených a špecializovaných zamestnancov. Obete sexuálneho násillia potrebujú okamžitú posttraumatickú podporu v kombinácii s okamžitým forenzným vyšetrením na účely bezpečného uchovania dôkazov potrebných pre budúce stíhanie. Krízové centrá pre obeť znásilnenia alebo centrá pomoci pre obeť sexuálneho násillia by mali byť dostupné v dostatočnom počte a rozložené rovnomerne po celom území jednotlivých členských štátov v závislosti od geografického a demografického členenia členských štátov. Takéto centrá môžu byť súčasťou existujúceho systému zdravotnej starostlivosti v dotknutom členskom štáte. Podobne potrebujú cieľenú podporu aj obeť mrždenia ženských pohlavných orgánov, ktorými sú často dievčatá. Členské štáty by preto mali zabezpečiť poskytovanie špecializovanej podpory prispôbenej potrebám týchto obetí. Vzhľadom na výnimočnosť situácie a s tým súvisiacu zraniteľnosť obetí týchto trestných činov by sa takáto špecializovaná podpora mala poskytovať na najvyššej úrovni ochrany súkromia a dôvernosti.
- (65) Sexuálne obťažovanie na pracovisku sa na základe smerníc 2004/113/ES, 2006/54/ES a 2010/41/EÚ považuje za formu diskriminácie na základe pohlavia. Sexuálne obťažovanie na pracovisku má vážne negatívne dôsledky pre obeť aj zamestnávateľov. Obetiam a zamestnávateľom by sa mali poskytovať interné alebo externé poradenské služby, ak je sexuálne obťažovanie na pracovisku podľa vnútroštátneho právneho poriadku osobitným trestným činom. Takéto služby by mali zahŕňať aj informácie o možnostiach vhodného riešenia prípadov sexuálneho obťažovania na pracovisku, ako aj o dostupných prostriedkoch na odchod páchatel'a z pracoviska.
- (66) Členské štáty sa vyzývajú, aby zabezpečili, že ich linky pomoci budú okrem všetkých existujúcich vnútroštátnych čísel dostupné bezplatne aj na jednotnom čísle na úrovni EÚ 116 016, a to nepretržite. Verejnosť by mala byť primerane informovaná o existencii a používaní tohto jednotného čísla. Tieto linky pomoci by malo byť možné prevádzkovať špecializovanými službami podpory vrátane špecializovaných podporných služieb pre ženy v súlade s vnútroštátnou praxou. Prevádzkovatelia existujúcich liniek pomoci, vrátane mimovládnych organizácií, majú značné skúsenosti s poskytovaním takýchto služieb. Podpora poskytovaná na týchto linkách pomoci by mala zahŕňať aj krízové poradenstvo a poskytovanie informácií obetiam o službách s bezprostredným osobným kontaktom, ako sú zariadenia núdzového bývania, špecializované služby podpory, iné príslušné sociálne a zdravotné služby alebo polícia. Linky pomoci pre obeť trestného činu by mali byť v prípade potreby a na požiadanie schopné odkázať obeť na špecializované služby podpory, špecializované linky pomoci alebo oboje.
- (67) Kľúčovú úlohu pri ochrane obetí pred násilnými činmi zohrávajú zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie určené obetiam trestných činov. Okrem poskytovania bezpečného miesta na pobyt by mali zariadenia núdzového bývania poskytovať aj nevyhnutnú podporu týkajúcu sa súvisiacich problémov, ktoré sú spojené so zdravím obetí, vrátane duševného zdravia, ich finančnou situáciou a dobrými životnými podmienkami ich detí a v konečnom dôsledku by mali dokázať pripraviť obeť na samostatný život. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby bol k dispozícii dostatočný počet zariadení núdzového bývania a iného vhodného prechodného ubytovania. Pojem „dostatočný počet“ má zaručovať, že budú uspokojené potreby všetkých obetí, a to tak pokiaľ ide o miesta

v zariadeniach núdzového bývania, ako aj o špecializovanú podporu. V záverečnej správe o činnosti osobitnej skupiny Rady Európy pre boj proti násiliu páchanému na ženách vrátane domáceho násilia zo septembra 2008 sa odporúča bezpečné ubytovanie v špecializovaných zariadeniach núdzového bývania pre ženy, ktoré sú k dispozícii v každom regióne, s jedným ubytovacím miestom pre rodiny na 10 000 obyvateľov. Počet miest v zariadeniach núdzového bývania by však mal vychádzať z realistického odhadu skutočných potrieb. Totožnosť obetí, ktoré bývajú v týchto zariadeniach, by mala zostať utajená, aby sa zaručila bezpečnosť žien. Zariadenia núdzového bývania by mali byť vybavené tak, aby dokázali riešiť osobitné potreby žien, a to aj prostredníctvom poskytovania zariadení núdzového bývania len pre ženy. Zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie by mali byť k dispozícii aj nezaopatreným osobám mladším ako 18 rokov. Pocit bezpečia a spokojnosti u obetí, ktoré bývajú v takýchto zariadeniach núdzového bývania a ubytovacích zariadeniach, však zostáva najväčšou prioritou, najmä v prípadoch, keď obeť a nezaopatrené osoby v takmer dospelom veku zdieľajú spoločné ubytovanie. Ak zariadenia núdzového bývania nie sú bezplatné a členské štáty požadujú od obetí poplatok za miesto v zariadení núdzového bývania alebo v prechodnom ubytovaní, tento poplatok by mal byť cenovo dostupný a nemal by brániť obetiam v dostupnosti zariadení núdzového bývania alebo prechodného ubytovania. Zariadenia núdzového bývania by mali zabezpečiť vyškolený a špecializovaný personál, ktorý by sa venoval obetiam a poskytoval im podporu.

- (68) V záujme účinného riešenia negatívnych dôsledkov na deti by mali podporné opatrenia pre deti zahŕňať špecializované psychologické poradenstvo prispôbené veku, vývinovým potrebám a individuálnej situácii dieťaťa, v prípade potreby doplnené o pediatrickú starostlivosť a mali by sa poskytnúť, hneď ako majú príslušné orgány oprávnené dôvody sa domnievať, že obeťami mohli byť deti vrátane detí ako svedkov. Pri poskytovaní podpory deťom by sa mali v prvom rade zohľadňovať práva dieťaťa stanovené v článku 24 charty.
- (69) Vzhľadom na celoživotné následky činov násilia na ženách alebo domáceho násilia u detí, ktorých rodič bol pri takomto čine zabitý, by členské štáty mali zabezpečiť, aby takéto deti mohli v plnej miere využívať výhody tejto smernice, najmä vo forme cielených ochranných a podporných opatrení, a to aj počas akéhokoľvek príslušného súdneho konania.
- (70) V záujme zaistenia bezpečnosti detí počas možných návštev páchatel'a alebo podozrivej osoby, ktorá je nositeľom rodičovských práv a povinností a má právo styku s deťmi na základe rozhodnutia vydaného v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi predpismi občianskeho práva, by členské štáty mali zabezpečiť dostupnosť neutrálnych miest pod dohľadom, ku ktorým patria úrady ochrany alebo starostlivosti o deti, aby sa takéto návštevy mohli uskutočňovať v najlepšom záujme dieťaťa. V prípade potreby by sa mali návštevy uskutočňovať v prítomnosti úradníkov z oblasti sociálno-právnej ochrany detí. Ak je potrebné zabezpečiť prechodné ubytovanie, deti by mali byť prednostne ubytované s nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorý nie je páchatel'om alebo podozrivou osobou. Vždy je potrebné prihliadať na najlepší záujem dieťaťa.
- (71) Obetiam vystaveným prierezovej diskriminácii hrozí vyššie riziko násilia. Mohli by k nim patriť ženy so zdravotným postihnutím, ženy s pobytovým statusom alebo povolením na pobyt v postavení závislej osoby, migrantky bez dokladov, ženy žiadajúce o medzinárodnú ochranu, ženy utekajúce pred ozbrojeným konfliktom, ženy bez domova, ženy s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom, ženy žijúce vo vidieckych oblastiach, prostitútky, ženy s nízkymi príjmami, zadržané ženy, lesbické, homosexuálne, bisexuálne, transrodové či intersexuálne osoby, staršie ženy alebo ženy závislé od alkoholu a drog. Obete vystavené prierezovej diskriminácii by preto mali dostávať osobitnú ochranu a podporu.
- (72) Násiliu na ženách a domácejmu násiliu sú neúmerne vystavené ženy so zdravotným postihnutím, ktoré v jeho dôsledku majú často problém s prístupom k ochranným a podporným opatreniam. Členské štáty by preto mali zaručiť, aby takéto ženy mohli v plnej miere využívať práva stanovené v tejto smernici na rovnoprávnom základe s ostatnými osobami a náležite pamätať na osobitnú zraniteľnosť týchto obetí a na ťažkosti, ktorým pravdepodobne budú čeliť pri hľadaní pomoci.
- (73) Opatrenia na predchádzanie násiliu na ženách a domácejmu násiliu by sa mali zakladať na komplexnom prístupe pozostávajúcom z primárnych, sekundárnych a terciárnych preventívnych opatrení. Primárne preventívne opatrenia by mali byť zamerané na prevenciu páchania násilia a mali by zahŕňať opatrenia, ako sú osvetové kampane a cielené vzdelávacie programy na zvýšenie informovanosti širokej verejnosti o rôznych prejavoch možných foriem násilia a ich dôsledkoch, ako aj na získanie vedomostí o súhlase v medziľudských vzťahoch už od skorého veku. Sekundárne preventívne opatrenia by mali byť zamerané na včasné odhaľovanie násilia a zabránenie jeho pokroku alebo eskalácii v ranom štádiu. Terciárna prevencia by mala byť zameraná na prevenciu recidív a opakovanej viktimizácie a na rozumné zvládanie následkov násilia a mohla by zahŕňať aj podporu intervencie svedkov násilia, centier včasnej intervencie a intervenčných programov.

- (74) Členské štáty by mali prijať vhodné preventívne opatrenia. Takéto opatrenia by mohli zahŕňať osvetové kampane zamerané na boj proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu. Prevencia môže byť takisto súčasťou formálneho vzdelávania, najmä v podobe väčšieho dôrazu na sexuálnu výchovu, rozvoj sociálno-emocionálnych zručností a empatie a učenia sa, ako nadväzovať zdravé vzťahy založené na vzájomnom rešpekte. Vzhľadom na jazykové bariéry a rôzne úrovne gramotnosti a danosti by členské štáty mali cieľové opatrenia zamerať na skupiny so zvýšeným rizikom, medzi ktoré patria deti s prihliadnutím na ich vek a vyspelosť, osoby so zdravotným postihnutím, osoby závislé od alkoholu a drog a lesby, homosexuálne, bisexuálne, transrodové alebo intersexuálne osoby.
- (75) Členské štáty by mali prijať opatrenia, ktoré budú predchádzať šíreniu škodlivých rodových stereotypov s cieľom odstrániť predstavy o podriadenosti žien alebo stereotypných rolách žien a mužov. Mohli by k nim patriť aj opatrenia zamerané na to, aby kultúra, zvyky, náboženstvo, tradícia alebo česť neboli dôvodom k obhajobe ani nevedli k miernejšiemu postihovaniu trestných činov násilia na ženách alebo domáceho násilia. Preventívne opatrenia by mali povzbudzovať mužov a chlapcov, aby pôsobili ako pozitívne vzory na podporu rovnosti medzi mužmi a ženami, ale mali by sa zamerať aj na prekonanie stereotypov, pri ktorých sa mužom bráni požiadať o pomoc v situáciách násilia namiereného proti nim. Vzhľadom na to, že deti sú už od útleho veku vystavené rodovým úlohám, ktoré vytvárajú ich vlastné vnímanie a ovplyvňujú ich akademickú alebo profesijnú voľbu, ako aj očakávania týkajúce sa ich ženskej či mužskej role v živote, je mimoriadne dôležité venovať sa rodovým stereotypom už v rámci vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve.
- (76) V snahe nasmerovať zdroje tam, kde sú najviac potrebné, by požiadavka na prijatie preventívnych opatrení na zvýšenie informovanosti o mrzačení ženských pohlavných orgánov a o nútených manželstvách, ako aj rozsah týchto opatrení mali byť primerané počtu osôb v dotknutom členskom štáte, ktorým toto riziko hrozí, alebo ktoré ho prežili.
- (77) V záujme identifikácie obetí a získania primeranej podpory a ochrany by členské štáty mali zaistiť, aby úradníci, ktorí budú s obeťami pravdepodobne prichádzať do styku, boli vyškolení a dostávali cieľové informácie. Zamestnanci súdov by mali takúto odbornú prípravu povinne absolvovať iba ak je možné, že prídu do kontaktu s obeťami, a len na úrovni, ktorá zodpovedá rozsahu ich kontaktu s obeťami. Odborná príprava by sa mala podporovať aj v prípade právnikov, prokurátorov a sudcov, ako aj odborníkov z praxe, ktorí poskytujú obeťami podporu alebo služby restoratívnej spravodlivosti. Táto odborná príprava by mala v náležitých prípadoch zahŕňať školenie o osobitných službách podpory, ktoré by sa obeťami mali odporúčať, alebo špecializovanú odbornú prípravu, pri ktorej sa ich práca zameriava na obeť s osobitnými potrebami, ako aj špeciálne psychologické školenie. Takáto odborná príprava by mala zahŕňať riziká a prevenciu zastrasovania a opakovanej a sekundárnej viktimizácie, ako aj dostupnosť opatrení na ochranu a podporu obeťami. Aby bolo možné predchádzať prípadom sexuálneho obťažovania na pracovisku a primerane ich riešiť, mala by sa odborná príprava poskytnúť aj osobám vykonávajúcim funkcie dohľadu, ak je sexuálne obťažovanie na pracovisku osobitne klasifikované ako trestný čin vo vnútroštátnom právnom poriadku. Uvedené osoby by mali zároveň dostať informácie o riziku násilia zo strany tretích osôb. „Násilie zo strany tretích osôb“ je násilie, ktoré môžu zamestnanci zažívať na pracovisku od niekoho iného ako od spolupracovníka; ide napríklad o prípady sexuálneho obťažovania zdravotných sestier pacientom.
- (78) V snahe zaujať komplexný prístup k prevencii a boju proti všetkým formám násilia na ženách a domáceho násilia by členské štáty mali zabezpečiť, aby príslušní úradníci a odborníci absolvovali odbornú prípravu zameranú na koordinovanú multidisciplinárnu spoluprácu s cieľom zabezpečiť, aby príslušné vládne úrady a orgány rýchlo vybavovali hlásenia prípadov a aby do ich riešenia boli zapojení príslušní odborníci, a to aj z oblasti lekárskech, právnych, vzdelávacích alebo sociálnych služieb. O organizácii tejto odbornej prípravy by mali rozhodnúť členské štáty. Povinnosti uvedené v tejto smernici by sa nemali vykladať tak, že zasahujú do autonómie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania.
- (79) Aby sa predišlo nedostatočnému oznamovaniu prípadov, mali by členské štáty pri vypracúvaní odbornej prípravy, najmä pokiaľ ide o škodlivé rodové stereotypy, ale aj v oblasti predchádzania trestným činom, spolupracovať s orgánmi presadzovania práva, keďže tie majú zvyčajne úzky kontakt so skupinami ohrozenými násilím a s obeťami.
- (80) Mali by sa zaviesť intervenčné programy prevencie a minimalizácie rizík páchania trestných činov násilia na ženách alebo domáceho násilia alebo recidív. Intervenčné programy by mali viesť vyškolení a kvalifikovaní odborníci. Intervenčné programy by mali byť konkrétne zamerané na uzatváranie bezpečných vzťahov a mali by páchatel'ov trestných činov alebo osoby, u ktorých hrozí, že spáchajú trestný čin, viesť najmä k tomu, ako sa v medziľudských vzťahoch správať nenásilným spôsobom a ako zvládať sklony k násilnému správaniu. Členské štáty by mohli v rámci

intervenčných programov využívať spoločné normy a usmernenia vypracované Európskym inštitútom pre rodovú rovnosť.

- (81) Informácie o dostupných intervenčných programoch by sa mali poskytnúť páchateľovi alebo podozrivej násilnej osobe, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, a ktorá podlieha mimoriadnemu príkazu brániacemu kontaktu, príkazu obmedzujúcemu kontakt alebo príkazu na ochranu.
- (82) Pokiaľ ide o trestné činy, ktoré v konečnom dôsledku predstavujú znásilnenie, páchatelia by sa mali nabádať k tomu, aby sa zúčastňovali na intervenčných programoch na zníženie rizika recidívy.
- (83) Členské štáty by mali prijať a vykonávať účinné, komplexné a koordinované politiky zahŕňajúce všetky opatrenia relevantné na prevenciu a boj proti všetkým formám násilia na ženách a domáceho násilia. Tieto politiky by mali z práv obete urobiť základ všetkých opatrení. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť, ktoré orgány sú určené alebo zriadené ako oficiálne orgány zodpovedné za koordináciu, vykonávanie, monitorovanie a hodnotenie politík a opatrení na prevenciu a boj proti všetkým formám násilia, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov za predpokladu, že tieto orgány majú potrebné právomoci na vykonávanie úloh stanovených v tejto smernici. Členské štáty by mali zabezpečiť minimálnu koordináciu politík na centrálnej, prípadne aj na regionálnej alebo miestnej úrovni v súlade s vnútroštátnym právom a bez toho, aby bolo dotknuté rozdelenie právomocí v každom členskom štáte. Táto koordinácia by mohla byť súčasťou národných akčných plánov.
- (84) Organizácie občianskej spoločnosti, vrátane mimovládnych organizácií pracujúcich s obeťami, pokrývajú širokú škálu aktérov s viacerými úlohami a mandátmi. Takéto organizácie poskytujú cenné poznatky a ich zapojenie a príspevky by mohli byť prospešné pri navrhovaní vládnych politík, pri ich vykonávaní a následnom monitorovaní.
- (85) Ako súčasť boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu by členské štáty mali prijať národné akčné plány.
- (86) Aby mohli obeť trestných činov kybernetického násilia vymedzených v tejto smernici účinne uplatňovať svoje práva na odstránenie nezákonného materiálu v súvislosti s týmito trestnými činmi, členské štáty by mali podporovať samoregulačnú spoluprácu medzi príslušnými poskytovateľmi sprostredkovateľských služieb. Na účely včasného odhaľovania a účinného odstraňovania takéhoto materiálu a v záujme poskytnutia primeranej pomoci a podpory obeť takýchto trestných činov by členské štáty takisto mali uľahčiť zavedenie alebo zviditeľnenie existujúcich dobrovoľných samoregulačných opatrení, akými sú kódexy správania. Takéto uľahčenie by malo zahŕňať samoregulačné opatrenia na odhaľovanie systematických rizík, najmä na posilnenie mechanizmov určených na boj s kybernetickým násilím, ako aj skvalitnenie odbornej prípravy pre zamestnancov takých poskytovateľov sprostredkovateľských služieb, ktorí sa venujú prevencii násilia a poskytujú pomoc a podporu obeťami. Tieto samoregulačné opatrenia by mohli dopĺňať kroky na úrovni Únie, najmä v rámci nariadenia (EÚ) 2022/2065.
- (87) Výmena najlepších postupov a konzultácie v jednotlivých prípadoch v rámci mandátov Eurojustu, Európskej justičnej siete pre trestné veci a iných príslušných agentúr Únie by mohli mať veľký význam pri prevencii a boji proti všetkým formám násilia na ženách a domáceho násilia.
- (88) Politiky na primerané riešenie násilia na ženách a domáceho násilia možno vypracúvať len na základe komplexných a porovnateľných rozčlenených údajov. S cieľom účinne monitorovať vývoj v členských štátoch sa členské štáty zároveň vyzývajú pravidelne vykonávať prieskumy. Na tento účel by mohli využiť harmonizovanú metodiku Komisie (Eurostatu).
- (89) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa údaje zhromažďované na účely tejto smernice obmedzovali na to, čo je nevyhnutne potrebné v súvislosti s podporou monitorovania prevalencie a trendov v oblasti násilia na ženách a domáceho násilia a s navrhovaním nových politických stratégií v tejto oblasti. Členské štáty by mali požadované údaje poskytnúť Európskemu inštitútu pre rodovú rovnosť, aby umožnili ich porovnateľnosť, posúdenie a analýza na úrovni Únie.

- (90) Každé spracovanie osobných údajov vykonávané podľa tejto smernice vrátane výmeny alebo zasielania osobných údajov zo strany príslušných orgánov sa má vykonať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 a smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES⁽¹³⁾ a (EÚ) 2016/680. Každé spracovanie osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami Únie sa má vykonať v súlade s nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794⁽¹⁴⁾, (EÚ) 2018/1725⁽¹⁵⁾ a (EÚ) 2018/1727⁽¹⁶⁾, prípadne s akýmkoľvek inými platnými pravidlami Únie v oblasti ochrany údajov.
- (91) Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá, a preto sa môžu členské štáty slobodne rozhodnúť, či prijmú alebo zachovávajú prísnejšie trestnoprávne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a postihov v oblasti násilia na ženách. Pokiaľ ide o ustanovenia tejto smernice o právach obetí, členské štáty môžu zaviesť alebo zachovať ustanovenia s vyššími normami vrátane takých, ktoré obetiam poskytujú vyššiu úroveň ochrany a podpory.
- (92) Keďže cieľ tejto smernice, ktorým je predchádzať násiliu na ženách a domácemu násiliu a boj proti nemu v celej Únii na základe spoločných minimálnych pravidiel, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov predpokladaných opatrení ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (93) V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, Írsko listom z 22. júna 2022 oznámilo želanie prijať a uplatňovať túto smernicu.
- (94) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.
- (95) V súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 sa uskutočnili konzultácie s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý vydal svoje stanovisko 5. apríla 2022,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA 1 VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. V tejto smernici sa stanovujú pravidlá na predchádzanie násiliu na ženách a domácemu násiliu a na boj proti nemu. Stanovujú sa v nej minimálne pravidlá týkajúce sa:
- a) vymedzenia trestných činov a sankcií v oblasti sexuálneho vykorisťovania žien a detí a počítačovej kriminality;
- b) práv obetí všetkých foriem násilia na ženách alebo domáceho násilia pred trestným konaním, v jeho priebehu aj primeraný čas po ňom;

⁽¹³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37).

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14. novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 138).

c) ochrany a podpory obetí, prevencie a včasnej intervencie.

2. Kapitoly 3 až 7 sa uplatňujú na všetky obeť trestných činov násillia na ženách a domáceho násillia bez ohľadu na ich pohlavie. Tieto obeť sú všetky obeťami činov klasifikovaných v kapitole 2 ako trestné činy a obeťami akýchkoľvek iných činov násillia na ženách alebo domáceho násillia, ktoré sú klasifikované ako trestné činy podľa iných právnych aktov Unie alebo podľa vnútroštátneho práva.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- a) „násillie na ženách“ sú všetky činy rodovo podmieneného násillia, ktoré sú namierené proti žene alebo dievčaťu, pretože je ženou alebo dievčaťom, alebo ktoré neúmerne postihujú ženy alebo dievčatá, ktoré majú alebo môžu mať za následok fyzickú, sexuálnu, psychickú, ale aj ekonomickú ujmu alebo utrpenie vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, nátlaku alebo svojvoľného pozbavenia slobody, či už vo verejnom alebo súkromnom živote;
- b) „domáce násillie“ sú všetky činy fyzického, sexuálneho, psychického alebo ekonomického násillia, ktoré sa vyskytujú v rámci rodiny alebo domácnosti bez ohľadu na biologické alebo právne rodinné väzby alebo medzi bývalými alebo súčasnými manželmi alebo partnermi bez ohľadu na to, či páchatel' má alebo mal spoločné bydlisko s obeťou;
- c) „obeť“ je každá osoba bez ohľadu na svoje pohlavie, ktorá utrpela ujmu priamo spôsobenú násillím na ženách alebo domácim násillím vrátane detí, ktoré utrpeli ujmu, pretože boli svedkami domáceho násillia;
- d) „poskytovateľ hostingových služieb“ je poskytovateľ služby „hosting“ v zmysle vymedzenia v článku 3 písm. g) bode iii) nariadenia (EÚ) 2022/2065;
- e) „poskytovateľ sprostredkovateľských služieb“ je poskytovateľ sprostredkovateľskej služby v zmysle vymedzenia v článku 3 písm. g) nariadenia (EÚ) 2022/2065;
- f) „dieťa“ je každá osoba mladšia ako 18 rokov;
- g) „nezaopatrená osoba“ je dieťa obeť alebo akákoľvek osoba iná ako páchatel' alebo podozrivá osoba, ktorá žije v spoločnej domácnosti s obeťou a ktorej obeť poskytuje starostlivosť a podporu;
- h) „príslušný orgán“ je akýkoľvek orgán verejnej správy určený vnútroštátnym právom ako príslušný vykonávať niektorú z povinností stanovených v tejto smernici.

KAPITOLA 2

TRESTNÉ ČINY TÝKAJÚCE SA SEXUÁLNEHO VYKORISŤOVANIA ŽIEN A DETÍ A POČÍTAČOVEJ KRIMINALITY

Článok 3

Mrzačenie ženských pohlavných orgánov

Členské štáty zabezpečia, aby bolo ako trestný čin postihnutelné toto úmyselné konanie:

- a) odstránenie, infibulácia alebo vykonanie akéhokoľvek iného zmrzačenia celých alebo akejkolvek časti veľkých pyskov, malých pyskov alebo klitorisu;
- b) donútenie alebo navedenie ženy alebo dievčaťa k tomu, aby podstúpili ktorýkoľvek zo zámkrov uvedených v písmene a).

Článok 4

Nútené manželstvá

Členské štáty zabezpečia, aby bolo ako trestný čin postihnutelné toto úmyselné konanie:

- a) prinútenie dospeljej osoby alebo dieťaťa uzavrieť manželstvo;
- b) zlákanie dospeljej osoby alebo dieťaťa na územie krajiny, v ktorej táto dospelá osoba alebo dieťa nemá bydlisko, s úmyslom prinútiť túto dospelú osobu alebo dieťa uzavrieť manželstvo.

Článok 5

Zdieľanie intímneho alebo zmanipulovaného materiálu bez súhlasu

1. Členské štáty zabezpečia, aby bolo ako trestný čin postihnutelné toto úmyselné konanie:

- a) verejné sprístupňovanie intímnych obrázkov, videí alebo podobného materiálu zobrazujúceho sexuálne explicitné aktivity alebo intímne časti tela nejakej osoby prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (ďalej len „IKT“) bez súhlasu tejto osoby, ak takéto konanie môže tejto osobe spôsobiť vážnu ujmu;
- b) výroba, manipulácia alebo úprava a následné verejné sprístupňovanie obrázkov, videí alebo podobného materiálu prostredníctvom IKT, kde vzniká dojem, že sa nejaká osoba zapája do sexuálne explicitných aktivít, bez súhlasu tejto osoby, ak takéto konanie môže tejto osobe spôsobiť vážnu ujmu;
- c) vyhrážanie sa konaním uvedeným v písmene a) alebo b) s cieľom donútiť nejakú osobu, aby určitý čin vykonala, súhlasila s ním alebo sa zdržala jeho vykonania.

2. Odsek 1 písm. a) a b) tohto článku sa netýka povinnosti rešpektovať práva, slobody a zásady stanovené v článku 6 Zmluvy o EÚ a uplatňuje sa bez toho, aby boli dotknuté základné zásady slobody prejavu a práva na informácie, ako aj slobody umenia a vedeckého bádania tak, ako sú upravené v práve Únie alebo vo vnútroštátnom práve.

Článok 6

Kybernetické nebezpečné prenasledovanie

Členské štáty zabezpečia, aby úmyselné konanie v podobe opakovaného alebo neustáleho sledovania nejakej osoby bez súhlasu tejto osoby alebo zákonného oprávnenia, a to prostredníctvom IKT, s cieľom sledovať alebo monitorovať pohyby a aktivity tejto osoby bolo v prípade, že takéto konanie môže tejto osobe spôsobiť vážnu ujmu, postihnutelné ako trestný čin.

Článok 7

Kybernetické obťažovanie

Členské štáty zabezpečia, aby bolo ako trestný čin postihnutelné toto úmyselné konanie:

- a) opakované alebo neustále pokusy o vyhrážanie sa namierené proti nejakej osobe, prinajmenšom vtedy, ak sú súčasťou takéhoto konania prostredníctvom IKT hrozby spáchania trestného činu a ak toto konanie môže v tejto osobe vyvolať vážne obavy o jej vlastnú bezpečnosť alebo bezpečnosť jej nezaopatrených osôb;
- b) prípady výhražného alebo urážlivého správania vo verejnom priestore prostredníctvom IKT aj za spoluúčasti ďalších osôb, ktoré je namierené proti nejakej osobe, ak takéto správanie môže tejto osobe spôsobiť vážnu psychickú ujmu;
- c) nevyžiadané zasielanie obrázkov, videí alebo iných takýchto materiálov zobrazujúcich pohlavné orgány nejakej osobe prostredníctvom IKT, ak takéto konanie môže dotknutej osobe spôsobiť vážnu psychickú ujmu;

- d) verejné sprístupňovanie materiálov obsahujúcich osobné údaje nejakej osoby prostredníctvom IKT bez jej súhlasu s cieľom podnietiť inú osobu, aby tejto osobe spôsobili fyzickú alebo vážnu psychickú ujmu.

Článok 8

Kybernetické podnecovanie k násiliu alebo nenávisti

1. Členské štáty zabezpečia, aby úmyselné podnecovanie k násiliu alebo nenávisti nasmerované proti skupine osôb alebo členovi tejto skupiny vymedzenej podľa pohlavia verejným rozširovaním materiálu obsahujúceho takéto podnecovanie prostredníctvom IKT bolo postihnutelné ako trestný čin.
2. Na účely odseku 1 sa členské štáty môžu rozhodnúť postihovať len konanie, ktoré je vykonávané buď tak, že môže narušiť verejný poriadok, alebo ktoré je výhražné, zneužívajúce alebo urážlivé.

Článok 9

Podnecovanie, napomáhanie a navádzanie a pokus

1. Členské štáty zabezpečia, aby podnecovanie na spáchanie niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a v článku 7 prvom odseku písm. b) bolo postihnutelné ako trestný čin.
2. Členské štáty zabezpečia, aby napomáhanie pri páchaní niektorého z trestných činov uvedených v článku 3 prvom odseku písm. a) a v článkoch 4 až 8, ako aj navádzanie na tieto činy, bolo postihnutelné ako trestný čin.
3. Členské štáty zabezpečia, aby pokus o spáchanie niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4 bol postihnutelný ako trestný čin.

Článok 10

Sankcie

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článkoch 3 až 9 ukladali účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa za trestné činy uvedené v článku 3 ukladal trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov.
3. Členské štáty zabezpečia, aby sa za trestné činy uvedené v článku 4 ukladal trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.
4. Členské štáty zabezpečia, aby sa za trestné činy uvedené v článkoch 5 a 6, v článku 7 prvom odseku písm. a), b), a d) a v článku 8 ukladal trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej jeden rok.

Článok 11

Príťažujúce okolnosti

Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s príslušnými trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 8 v súlade s vnútroštátnym právom mohli za príťažujúce okolnosti považovať jedna alebo viacero z týchto okolností, a to v rozsahu, v akom nie sú znakom skutkovej podstaty trestných činov uvedených v uvedených článkoch:

- a) trestný čin alebo iný trestný čin násillia na ženách alebo domáceho násillia bol spáchaný opakovane;
- b) trestný čin bol spáchaný na osobe, ktorá je zraniteľnou osobou z dôvodu špecifických okolností, ako sú nezaopatrenosť alebo stav telesného, mentálneho, intelektuálneho alebo zmyslového postihnutia;
- c) trestný čin bol spáchaný na dieťati;

- d) trestný čin bol spáchaný v prítomnosti dieťaťa;
- e) trestný čin bol spáchaný dvoma alebo viacerými osobami konajúcimi spoločne;
- f) trestnému činu predchádzalo alebo ho sprevádzalo použitie extrémnej miery násilia;
- g) trestný čin bol spáchaný použitím alebo pod hrozbou použitia zbrane;
- h) trestný čin bol spáchaný použitím alebo pod hrozbou použitia sily, alebo pod nátlakom;
- i) týmto konaním bola spôsobená smrť obete alebo vážna fyzická alebo psychická ujma obete;
- j) páchateľ bol už v minulosti odsúdený za trestný čin rovnakej povahy;
- k) trestný čin bol spáchaný na bývalej/-om alebo súčasnej/-om manželke/manželovi alebo partnerke/partnerovi;
- l) trestný čin bol spáchaný rodinným príslušníkom alebo osobou žijúcou s obeťou v spoločnej domácnosti;
- m) trestný čin bol spáchaný zneužitím uznaného postavenia dôvery, autority alebo vplyvu;
- n) trestný čin bol spáchaný na danej osobe preto, že je verejnou predstaviteľkou/verejným predstaviteľom, novinárkou/novinárom alebo obhajkyňou/obhajcom ľudských práv;
- o) úmyslom trestného činu bolo ochrániť alebo obnoviť tzv. česť osoby, rodiny, komunity alebo inej podobnej skupiny;
- p) úmyslom trestného činu bolo potrestať obeť za jej sexuálnu orientáciu, pohlavie, farbu pleti, náboženstvo, sociálny pôvod alebo politické presvedčenie.

Článok 12

Právomoc

1. Každý členský štát prijme potrebné opatrenia s cieľom stanoviť svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 až 9 v prípade, že:

- a) sa trestný čin spáchal úplne alebo čiastočne na jeho území; alebo
- b) páchateľ je jedným z jeho štátnych príslušníkov.

2. Členský štát informuje Komisiu, ak sa rozhodne rozšíriť svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 až 9 spáchaným mimo jeho územia, ak:

- a) bol trestný čin spáchaný proti jednému z jeho štátnych príslušníkov alebo proti osobe, ktorá má obvyklý pobyt na jeho území; alebo
- b) má páchateľ obvyklý pobyt na jeho území.

3. Členské štáty zabezpečia, aby ich právomoc stanovená vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 5 až 9 zahŕňala situácie, keď je trestný čin spáchaný prostredníctvom IKT použitým z ich územia, bez ohľadu na to, či má poskytovateľ sprostredkovateľských služieb sídlo na ich území alebo nie.

4. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) tohto článku každý členský štát zabezpečí, aby jeho právomoc určená vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4 nebola podmienená tým, že konanie uvedené v uvedených článkoch je postihnuteľné ako trestný čin v štáte, v ktorom k nemu došlo.

5. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) prijmú členské štáty potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby vykonávanie ich právomoci nebolo podmienené tým, že trestné stíhanie možno začať len na základe oznámenia obete v mieste spáchania trestného činu alebo na základe oznámenia zo strany štátu, na území ktorého bol trestný čin spáchaný.

Článok 13

Premlčacie doby

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť takú premlčaciu dobu, ktorá umožňuje vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 9 počas dostatočne dlhého obdobia od spáchania uvedených trestných činov, aby bolo možné uvedené trestné činy účinne riešiť. Premlčacia doba musí byť úmerná závažnosti predmetného trestného činu.
2. Ak je obeťou dieťa, premlčacia doba pri trestných činoch uvedených v článku 3 začína plynúť najskôr až po tom, ako obeť dosiahne vek 18 rokov.

KAPITOLA 3

OCHRANA OBEŤÍ A PRÍSTUP K SPRAVODLIVOSTI

Článok 14

Oznamovanie násillia na ženách alebo domáceho násillia

1. Okrem práv obetí pri podávaní trestného oznámenia podľa článku 5 smernice 2012/29/EÚ členské štáty zabezpečia, aby obeť mohli príslušným orgánom oznamovať prípady násillia na ženách alebo domáceho násillia využitím dostupných, ľahko použiteľných, bezpečných a jednoducho prístupných kanálov. To zahŕňa minimálne prípady počítačovej kriminality uvedené v článkoch 5 až 8 tejto smernice, možnosť oznamovania online alebo prostredníctvom iných prístupných a bezpečných IKT bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne procesné pravidlá týkajúce sa formalizácie online oznamovania.

Členské štáty zabezpečia, aby možnosť oznamovania online alebo prostredníctvom iných prístupných a bezpečných IKT zahŕňala aj možnosť predložiť dôkazy spôsobom uvedeným v prvom pododseku bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne procesné pravidlá týkajúce sa formalizácie predkladania dôkazov.

2. Členské štáty zabezpečia, aby obeť mali prístup k právnej pomoci v súlade s článkom 13 smernice 2012/29/EÚ. Ak to vnútroštátne právo umožňuje, členské štáty môžu rozšíriť právnu pomoc aj na obeť, ktoré trestný čin oznámia.
3. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie, aby každá osoba, ktorá má poznatky alebo v dobrej viere podozrenie, že došlo k prípadu násillia na ženách alebo domáceho násillia alebo že možno predpokladať násillný čin, oznámila takéto prípady príslušným orgánom bez toho, aby sa obávala negatívnych dôsledkov.
4. Členské štáty zabezpečia, aby zdravotnícki pracovníci podliehajúci povinnosti zachovávať mlčanlivosť mohli oznámiť príslušným orgánom, svoje opodstatnené dôvody domnievať sa, že existuje bezprostredné riziko spôsobenia vážnej fyzickej ujmy dotknutej osobe v dôsledku násillia na ženách alebo domáceho násillia.
5. Ak je obeťou dieťa, členské štáty zabezpečia bez toho, aby boli dotknuté pravidlá týkajúce sa povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť alebo, ak je to stanovené vo vnútroštátnom práve, povinnosti duchovného zachovávať mlčanlivosť alebo rovnocenných princípov, aby odborní pracovníci podliehajúci povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa vnútroštátneho práva mohli príslušným orgánom oznámiť svoje opodstatnené dôvody domnievať sa, že je dieťaťu spôsobovaná vážna telesná ujma v dôsledku násillia na ženách alebo domáceho násillia.
6. Ak prípady násillia na ženách alebo domáceho násillia oznamujú príslušným orgánom deti, členské štáty zabezpečia, aby postupy oznamovania boli bezpečné, dôverné, navrhnuté a dostupné spôsobom vhodným pre deti a navrhnuté a dostupné v jazyku vhodnom pre deti pri zohľadnení ich veku a vyspelosti.

Členské štáty zabezpečia, aby odborní pracovníci vyškolení na prácu s deťmi pomáhali pri postupoch oznamovania s cieľom zabezpečiť, aby boli v najlepšom záujme dieťaťa.

Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že sa nositeľ rodičovských práv a povinností podieľa na násillnom čine, nebola schopnosť dieťaťa oznámiť skutok podmienená súhlasom nositeľa rodičovských práv a povinností a aby príslušné orgány prijali opatrenia potrebné na ochranu bezpečnosti dieťaťa skôr, ako bude táto osoba o oznámení informovaná.

Článok 15

Vyšetrovanie a trestné stížanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby osoby, útvary alebo orgány, ktoré vyšetrojú a stíhajú prípady násilia na ženách alebo domáce násilie, mali adekvátne odborné vedomosti z tejto oblasti a mali k dispozícii efektívne vyšetrovacie nástroje na účinné vyšetrovanie a stížanie takýchto prípadov, najmä na účely zhromažďovania, analýzy a zabezpečovania elektronických dôkazov v prípadoch počítačovej kriminality uvedených v článkoch 5 až 8.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa oznámené prípady násilia na ženách alebo domáceho násilia bezodkladne spracovali a postúpili príslušným orgánom na účely prijatia ochranných opatrení na účely vyšetrovania a trestného stížania a podľa potreby aj na účely prijatia ochranných opatrení v zmysle článku 19.
3. Ak majú príslušné orgány opodstatnené dôvody domnievať sa, že mohol byť spáchaný trestný čin, bez zbytočného odkladu efektívne vyšetriť prípady násilia na ženách alebo domáceho násilia na základe trestného oznámenia alebo z vlastnej iniciatívy. Zabezpečia, aby bol o tom uložený úradný záznam a záznamy o relevantných zisteniach a dôkazoch uchovávané v súlade s vnútroštátnym právom.
4. S cieľom pomôcť pri dobrovoľnom zabezpečovaní dôkazov, najmä v prípadoch sexuálneho násilia, príslušné orgány bez zbytočného odkladu nasmerujú obeť na príslušných zdravotníckych pracovníkov alebo podporné služby uvedené v článkoch 25, 26 a 27, ktoré sa špecializujú na pomoc pri zabezpečovaní dôkazov. Obete musia byť informované o význame zhromažďovania dôkazov najskôr ako to je možné.
5. Členské štáty zabezpečia, aby vyšetrovanie alebo stížanie prípadov znásilnenia nezáviselo od oznámenia prípadu obeťou alebo jej zástupcom, ani od trestného oznámenia podaného obeťou alebo jej zástupcom a aby trestné konanie nebolo prerušené iba na základe stiahnutia oznámenia alebo trestného oznámenia.

Článok 16

Individuálne posúdenie s cieľom identifikovať potrebu ochrany obetí

1. Okrem požiadaviek individuálneho posúdenia stanovených v článku 22 smernice 2012/29/EÚ členské štáty zabezpečia, aby boli aspoň v prípade obetí sexuálneho násilia a obetí domáceho násilia splnené požiadavky stanovené v tomto článku.
2. Najskôr ako to je možné, napríklad už pri prvom kontakte s príslušnými orgánmi alebo čo najskôr po prvom kontakte s nimi, treba zistiť osobitné potreby ochrany obeť prostredníctvom individuálneho posúdenia, ak je to vhodné aj v spolupráci so všetkými relevantnými príslušnými orgánmi.
3. Individuálne posúdenie uvedené v odseku 2 je zamerané na riziko, ktoré predstavuje páchateľ alebo podozrivá osoba. Uvedené riziko môže zahŕňať:
 - a) riziko opakovaného násilia;
 - b) riziko telesnej alebo psychickej ujmy;
 - c) možné použitie zbraní a prístup k nim;
 - d) skutočnosť, že páchateľ alebo podozrivá osoba žije s obeťou;
 - e) zneužívanie drog alebo alkoholu páchateľom alebo podozrivou osobou;
 - f) týranie detí;
 - g) problémy s duševným zdravím alebo
 - h) správanie spočívajúce v nebezpečnom prenasledovaní.
4. V individuálnom posúdení uvedenom v odseku 2 sa zohľadní opis a posúdenie danej situácie obeťou, ako aj jej individuálny stav vrátane toho, či je obeť vystavená diskriminácii na základe pohlavia v kombinácii s akýmkoľvek iným dôvodom alebo akýmkoľvek inými dôvodmi diskriminácie uvedeným(-i) v článku 21 charty (ďalej len „prierezová

diskriminácia“), a preto čelí zvýšenému riziku násilia. Vykonáva sa v najlepšom záujme obete, pričom osobitná pozornosť sa venuje potrebe zabrániť sekundárnej alebo opakovanej viktimizácii.

5. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány prijali primerané ochranné opatrenia s náležitým ohľadom na individuálne posúdenie uvedené v odseku 2. Takéto opatrenia môžu zahŕňať:

- a) opatrenia podľa článkov 23 a 24 smernice 2012/29/EÚ;
- b) vydanie mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na ochranu podľa článku 19 tejto smernice;
- c) opatrenia na zvládanie správania páchatel'a alebo podozrivej osoby iné než uvedené v písmenách a) a b) tohto odseku, najmä podľa článku 37 tejto smernice.

6. Ak je to vhodné, individuálne posúdenie uvedené v odseku 2 sa vykoná v spolupráci s inými relevantnými príslušnými orgánmi v závislosti od štádia konania a príslušnými službami podpory, ako sú centrá na ochranu obetí, špecializované služby, sociálne služby, zdravotnícki pracovníci, zariadenia núdzového bývania, špecializované podporné služby či iné relevantné zainteresované strany.

7. Príslušné orgány v pravidelných intervaloch revidujú individuálne posúdenie uvedené v odseku 2 a ak je to vhodné prijímú nové alebo aktualizujú existujúce ochranné opatrenia v súlade s odsekom 5 tak, aby zodpovedali, aktuálnej situácii obete.

8. Nezaopatrené osoby sú považované za obeť s osobitnými potrebami ochrany aj bez individuálneho posúdenia uvedeného v odseku 2 okrem prípadov, ak existujú náznaky o tom, že nezaopatrené osoby osobitné potreby nemajú.

Článok 17

Individuálne posúdenie potrieb podpory obetí

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány pri zohľadnení individuálneho posúdenia uvedeného v článku 16 posúdili individuálne potreby podpory obete tak, ako sa stanovuje v kapitole 4. Príslušné orgány posúdia individuálne potreby podpory nezaopatrených osôb, ako sa stanovuje v kapitole 4 okrem prípadov, ak existujú náznaky o tom, že osobitné potreby podpory nemajú.

2. Na individuálne posúdenie potrieb podpory obetí podľa odseku 1 tohto článku sa uplatňuje článok 16 ods. 4, 6 a 7.

Článok 18

Postúpenie podporným službám

1. Ak sa v posúdeniach uvedených v článkoch 16 a 17 zistí potreba osobitnej podpory alebo ochrany, alebo ak obeť o podporu požiada, členské štáty zabezpečia, aby podporné služby, ako sú špecializované podporné služby, nadviazali v spolupráci s príslušnými orgánmi kontakt s obeťami s cieľom poskytnúť im podporu s náležitým ohľadom na ich bezpečnosť. Členské štáty môžu nadviazanie takéhoto kontaktu podmieniť súhlasom obete.

2. Príslušné orgány reagujú na žiadosť obete o ochranu a podporu bez zbytočného odkladu a koordinovaným spôsobom.

3. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade potreby príslušné orgány mohli postúpiť detské obeť podporným službám, ak je to nevyhnutné aj bez predchádzajúceho súhlasu nositeľov rodičovských práv a povinností.

4. Ak je to nevyhnutné na zaručenie poskytnutia primeranej podpory a ochrany obete, členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány odoslali príslušné osobné údaje týkajúce sa obete a situácie obete príslušným podporným službám. Odosielanie takýchto údajov je dôverné. Členské štáty môžu odoslanie takýchto údajov podmieniť súhlasom obete.

5. Podporné služby uchovávajú osobné údaje tak dlho, ako je potrebné na poskytovanie podporných služieb, a v žiadnom prípade nie dlhšie ako päť rokov od posledného kontaktu medzi podpornou službou a obeťou.

Článok 19

Mimoriadne príkazy brániace kontaktu, príkazy obmedzujúce kontakt a príkazy na ochranu

1. Členské štáty zabezpečia, aby v situáciách bezprostredného ohrozenia zdravia alebo bezpečnosti obeť alebo nezaopatrených osôb mali príslušné orgány právo bez zbytočného odkladu vydať príkazy adresované páchateľovi alebo osobe podozrivej z niektorého z násilných činov, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, na základe ktorých musí páchateľ alebo podozrivá osoba opustiť obydlie obeť alebo nezaopatrených osôb na dostatočne dlhé obdobie a ktoré páchateľovi alebo podozrivej osobe zakazujú vstup do obydľia alebo do jeho blízkosti na kratšiu ako povolenú vzdialenosť, vstup na pracovisko obeť, alebo akýkoľvek kontakt s obeťou či s nezaopatrenými osobami.

Príkazy uvedené v prvom pododseku tohto odseku majú okamžitú platnosť a nezávisia od toho, či obeť trestný čin oznámila alebo či bolo iniciované individuálne posúdenie podľa článku 16.

2. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány mali právo vydávať príkazy obmedzujúce kontakt alebo príkazy na ochranu s cieľom poskytnúť obeť tak dlho, ako je to potrebné, ochranu pred akýmkoľvek násilným činom, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

3. Ak je obeťou dospelá osoba, členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnym právom požadovať, aby sa mimoriadne príkazy brániace kontaktu, príkazy obmedzujúce kontakt a príkazy na ochranu uvedené v odsekoch 1 a 2 vydávali na žiadosť obeť.

4. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány, pokiaľ je to v záujme bezpečnosti obeť, informovali obeť o možnosti požiadať o vydanie mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na ochranu, ako aj o možnosti požiadať o cezhraničné uznanie príkazov na ochranu podľa smernice 2011/99/EÚ⁽¹⁷⁾ alebo nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013⁽¹⁸⁾.

5. Každé porušenie mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na ochranu podlieha účinným, primeraným a odrádzajúcim sankciám trestnej alebo inej ako trestnej povahy. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že dôjde k takémuto porušeniu, podľa potreby zväzila revízia individuálneho posúdenia uvedeného v článku 16 v súlade s odsekom 7 uvedeného článku.

6. Členské štáty zabezpečia, aby obeť dostali možnosť byť bez zbytočného odkladu informované o prípade porušenia mimoriadneho príkazu brániaceho kontaktu, príkazu obmedzujúceho kontakt alebo príkazu na ochranu, čo by mohlo mať vplyv na ich bezpečnosť.

7. Tento článok neukladá členským štátom povinnosť, aby upravili svoje vnútroštátne systémy, pokiaľ ide o kvalifikáciu mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu a príkazov na ochranu tak, aby patrili do trestného, občianskeho alebo správneho práva.

Článok 20

Ochrana súkromného života obeť

Členské štáty zabezpečia, aby v trestných konaniach boli prípustné dôkazy o sexuálnom správaní obeť v minulosti alebo iných aspektoch súkromného života obeť, ktoré s ním súvisia, iba vtedy, keď je to relevantné a nevyhnutné.

⁽¹⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/99/EÚ z 13. decembra 2011 o európskom ochrannom príkaze (Ú. v. EÚ L 338, 21.12.2011, s. 2).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach (Ú. v. EÚ L 181, 29.6.2013, s. 4).

Článok 21

Usmernenia pre orgány presadzovania práva a orgány prokuratúry

Členské štáty môžu vydať usmernenia k prípadom násilia na ženách alebo domáceho násilia príslušným orgánom činným v trestnom konaní usmernenia, vrátane usmernení týkajúcich sa prokuratúry. Tieto usmernenia musia byť vo svojej povahe rodovo citlivé a poučné a vysvetľovať ako:

- a) zabezpečiť riadnu identifikáciu všetkých foriem násilia na ženách a domáceho násilia;
- b) zhromažďovať a uchovávať relevantné dôkazy vrátane dôkazov online;
- c) vykonávať individuálne posúdenie podľa článkov 16 a 17 vrátane postupu revízie takýchto posúdení;
- d) riešiť prípady, ktoré si môžu vyžadovať vydanie alebo vykonanie mimoriadnych príkazov brániacich kontaktu, príkazov obmedzujúcich kontakt alebo príkazov na ochranu;
- e) citlivo zaobchádzať s obeťami vzhľadom na ich traumy, rodové hľadisko, zdravotné postihnutie, na to, že ide o dieťa a zabezpečiť právo dieťaťa byť vypočuté a dosiahnuť najlepší záujem dieťaťa;
- f) zabezpečiť, aby sa s obeťami zaobchádzalo s rešpektom a aby sa konanie viedlo tak, aby sa zabránilo sekundárnej alebo opakovanej viktimizácii;
- g) uspokojiť potreby zvýšenej ochrany a akýchkoľvek relevantných potrieb podpory obetí, ktoré sú vystavované prierezovej diskriminácii, ako sa uvádza v článku 33 ods. 1;
- h) určiť rodové stereotypy a vyhnúť sa im;
- i) zvyšovať informovanosť o všetkých skupinách obetí v prípade domáceho násilia;
- j) odkázať obeť na špecializované podporné služby, vrátane zdravotných služieb, s cieľom zabezpečiť primerané zaobchádzanie s obeťami a riešenie prípadov násilia na ženách alebo domáceho násilia bez zbytočného odkladu a
- k) zaistiť ochranu súkromia a dôverných informácií obetí.

V záujme zaručenia vhodnej aktualizácie usmernení uvedených v prvom odseku sa v prípade potreby zrevidujú so zreteľom na spôsob, akým sú uplatňované v praxi.

Článok 22

Úloha vnútroštátnych orgánov vrátane subjektov pre rovnaké zaobchádzanie

1. Členské štáty určia jeden alebo viacero orgánov a prijímú opatrenia potrebné na to, aby vykonávali tieto úlohy:
 - a) uverejňovanie správ a vypracúvanie odporúčaní ku každej otázke, ktorá sa vzťahuje na násilie na ženách a domáce násilie, vrátane zhromažďovania existujúcich najlepších postupov a
 - b) výmena dostupných informácií s príslušnými európskymi subjektami, ako je Európsky inštitút pre rodovú rovnosť.

Na účely prvého pododseku môžu členské štáty konzultovať s organizáciami občianskej spoločnosti.

2. Subjekty uvedené v odseku 1 tohto článku môžu byť súčasťou subjektov pre rovnaké zaobchádzanie zriadených podľa smerníc 2004/113/ES, 2006/54/ES a 2010/41/EÚ.

Článok 23

Opatrenia na odstránenie určitého online materiálu

1. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (EÚ) 2022/2065, členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bol materiál dostupný vo verejnom online priestore uvedený v článku 5 ods. 1 písm. a) a b), a v článkoch 7 a 8 tejto smernice urýchlene odstránený alebo bol k tomuto materiálu zrušený prístup.

Opatrenia uvedené v prvom pododseku tohto odseku zahŕňajú možnosť, aby ich príslušné orgány vydali záväzné právne príkazy na odstránenie takéhoto materiálu alebo na zrušenie prístupu k nemu. Členské štáty zabezpečia, aby tieto príkazy spĺňali aspoň podmienky stanovené v článku 9 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/2065.

2. Príkazy uvedené v odseku 1 druhom pododseku sú adresované poskytovateľom hostingových služieb.

Ak by odstránenie nebolo uskutočniteľné, príslušné orgány môžu adresovať príkazy na zrušenie prístupu k dotknutému materiálu aj relevantným poskytovateľom sprostredkovateľských služieb iným než poskytovateľom hostingových služieb, ktorí sú technicky a prevádzkovo schopní prijať opatrenie vo vzťahu k dotknutému materiálu.

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že sa trestné konania týkajúce sa trestných činov uvedených v článku 5 ods. 1 písm. a) alebo b), článku 7 alebo v článku 8 uzavreli bez toho, aby sa zistilo, že bol takýto trestný čin spáchaný, platnosť príkazov uvedených v odseku 1 druhom pododseku tohto článku zrušila a adresáti týchto príkazov o tom boli informovaní.

4. Členské štáty zabezpečia, aby sa príkazy a iné opatrenia uvedené v odseku 1 prijímali na základe transparentných postupov a aby podliehali primeraným zárukám, najmä s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto príkazy a iné opatrenia obmedzili na to, čo je nevyhnutné a primerané, a aby sa riadne zohľadnili práva a záujmy všetkých relevantných strán vrátane ich základných práv v súlade s chartou.

Členské štáty zabezpečia, aby poskytovatelia hostingových služieb, iní relevantní poskytovatelia sprostredkovateľských služieb a poskytovatelia obsahu dotknutí príkazom uvedeným v odseku 1 druhom pododseku mali právo na účinný súdny prostriedok nápravy. Takéto právo zahŕňa právo napadnúť takýto príkaz na súdoch členského štátu príslušného orgánu, ktorý uvedený príkaz vydal.

5. Členské štáty zabezpečia, aby relevantní poskytovatelia obsahu, na ktorých sa vzťahuje príkaz uvedený v odseku 1 prvom pododseku, boli v náležitých prípadoch informovaní buď poskytovateľmi hostingových služieb, alebo ktorýmkoľvek iným relevantným poskytovateľom sprostredkovateľských služieb o dôvodoch odstránenia materiálu alebo zrušenia prístupu k nemu na základe príkazov alebo iných opatrení uvedených v odseku 1, ako aj o možnosti využiť súdny prostriedok nápravy.

6. Členské štáty zabezpečia, aby odstránenie materiálu alebo zrušenie prístupu k nemu na základe príkazov alebo iných opatrení uvedených v odseku 1 nebránilo príslušným orgánom bez zbytočného odkladu získať alebo zabezpečiť dôkazy potrebné na vyšetrovanie a stíhanie trestných činov uvedených v článku 5 ods. 1 písm. a) alebo b), článku 7 alebo v článku 8.

Článok 24

Odškodnenie od páchatel'ov

1. Členské štáty zabezpečia, aby obeť mali právo v súlade s vnútroštátnym právom požadovať od páchatel'ov úplné odškodnenie za škody vyplývajúce z trestných činov násilia na ženách alebo domáceho násilia.

2. Členské štáty v náležitých prípadoch zabezpečia, aby obeť mohli rozhodnutie o odškodnení získať v priebehu trestného konania.

KAPITOLA 4
PODPORA PRE OBETE

Článok 25

Špecializovaná podpora pre obeť

1. Členské štáty zabezpečia, aby pre obeť násilných činov, bez ohľadu na to, či podali trestné oznámenie, boli k dispozícii špecializované podporné služby uvedené v článku 8 ods. 3 a článku 9 ods. 3 smernice 2012/29/EÚ.

Ak špecializované podporné služby uvedené v prvom pododseku nie sú poskytované ako integrovaná súčasť všeobecných služieb na podporu obetí, musia sa všeobecné a špecializované podporné služby koordinovať.

V rámci špecializovaných podporných služieb uvedených v prvom pododseku sa poskytujú:

- a) informácie a podpora týkajúca sa všetkých relevantných praktických záležitostí vyplývajúcich z trestného činu vrátane prístupu k bývaniu, vzdelávaniu, starostlivosti o deti, odbornej príprave, finančnej podpore a pomoci pri zotrvaní v zamestnaní alebo hľadaní zamestnania;
- b) informácie o prístupe k právnomu poradenstvu vrátane možnosti právnej pomoci, ak je k dispozícii;
- c) informácie o službách poskytujúcich zdravotné a forenzné vyšetrenia a v prípade potreby aj odkázanie obeť na tieto služby, ktoré môžu zahŕňať komplexné služby zdravotnej starostlivosti, ako aj informácie o psychosociálnom poradenstve a v prípade potreby aj odkázanie obeť na toto poradenstvo vrátane starostlivosti v prípade traumy;
- d) podpora obetiam prípadov počítačovej kriminality uvedených v článkoch 5 až 8 vrátane vysvetlenia, ako tieto prípady zdokumentovať a informácií o súdnych prostriedkoch nápravy a prostriedkoch nápravy na odstránenie online obsahu súvisiaceho s trestnou činnosťou;
- e) informácie o podporných službách pre ženy, krízových centrách pre obeť znásilnenia, zariadeniach núdzového bývania a centrách pomoci pre obeť sexuálneho násillia a v prípade potreby aj odkázanie obeť na tieto služby a
- f) informácie o špecializovaných podporných službách pre obeť so zvýšeným rizikom násillia, ktoré môžu zahŕňať služby týkajúce sa rehabilitácie a sociálno-ekonomickej integrácie po sexuálnom vykorisťovaní a v prípade potreby odkázanie obeť na tieto služby.

2. Špecializované podporné služby uvedené v odseku 1 sú poskytované osobne, sú prispôsobené potrebám obetí a sú ľahko prístupné a dostupné, a to aj online alebo inými vhodnými prostriedkami, ako sú IKT.

3. Členské štáty zabezpečia dostatočné ľudské a finančné zdroje na poskytovanie špecializovaných podporných služieb uvedených v odseku 1.

Ak špecializované podporné služby uvedené v odseku 1 poskytujú mimovládne organizácie, členské štáty im poskytnú adekvátne finančné prostriedky, pričom zohľadnia podiel špecializovaných podporných služieb, ktoré už poskytujú verejnoprávne orgány.

4. Členské štáty poskytujú služby ochrany a špecializované podporné služby potrebné na komplexné riešenie viacerých potrieb obetí zabezpečovaním uvedených služieb, vrátane tých, ktoré poskytujú mimovládne organizácie, v tých istých priestoroch, ich koordináciou prostredníctvom kontaktného miesta alebo uľahčovaním online prístupu k takýmto službám využívaním jednotného online prístupu.

Služby uvedené v prvom pododseku zahŕňajú aspoň prvú lekársku pomoc a odkázanie obeť na ďalšiu lekársku starostlivosť poskytovanú vo vnútroštátnom systéme zdravotnej starostlivosti, ako aj na sociálne služby, psychosociálnu podporu, právne služby a policajné služby, alebo informácie o týchto službách a vysvetlenie, ako ich nájsť.

5. Členské štáty zabezpečia, aby boli vydané usmernenia a protokoly pre odborníkov v oblasti zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb týkajúce sa identifikácie a poskytovania primeranej podpory obetiam, a to aj pokiaľ ide o odkázanie obetí na príslušné podporné služby a zabránenie sekundárnej viktimizácii.

V usmerneniach a protokoloch uvedených v prvom pododseku sa uvedie, ako riešiť osobitné potreby obetí, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku takéhoto násillia v dôsledku toho, že zažívajú diskrimináciu na základe pohlavia v kombinácii s akýmkoľvek iným dôvodom, resp. dôvodmi diskriminácie.

Usmernenia a protokoly uvedené v prvom pododseku sa vypracujú spôsobom, ktorý zohľadňuje rodové hľadisko, traumy a to, že ide o dieťa, v spolupráci s poskytovateľmi špecializovaných podporných služieb, revidujú sa a v prípade potreby aktualizujú s cieľom zohľadniť zmeny v právnych predpisoch a praxi.

6. Členské štáty zabezpečia, aby boli vydané usmernenia a protokoly týkajúce sa identifikácie a poskytovania primeranej podpory obetiam, ktoré sú určené službám zdravotnej starostlivosti zabezpečujúcim prvú lekársku pomoc.

Usmernenia a protokoly uvedené v prvom pododseku sa vzťahujú na uchovávanie a dokumentáciu dôkazov a ich následné odoslanie príslušným forenzným centrom v súlade s vnútroštátnym právom.

7. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť, aby boli špecializované podporné služby uvedené v odseku 1 plne funkčné aj v čase krízy, ako sú zdravotné krízy alebo iné núdzové situácie.

8. Členské štáty zabezpečia, aby boli špecializované podporné služby uvedené v odseku 1 pre obeť k dispozícii pred trestným konaním, počas neho a primeraný čas po ňom.

Článok 26

Špecializovaná podpora pre obeť sexuálneho násillia

1. Členské štáty zriadia vhodne vybavené a ľahko dostupné krízové centrá pre obeť znásillenia alebo centrá pomoci pre obeť sexuálneho násillia, ktoré môžu byť súčasťou vnútroštátneho systému zdravotnej starostlivosti, s cieľom zabezpečiť účinnú podporu pre obeť sexuálneho násillia a klinický manažment prípadov znásillenia vrátane pomoci pri bezpečnom uchovávaní dôkazov a ich dokumentovaní.

Centrá uvedené v prvom pododseku poskytujú posttraumatickú podporu a v prípade potreby aj odkázanie obeť na špecializovanú posttraumatickú podporu a poradenstvo určené obetiam po spáchaní trestného činu.

Členské štáty zabezpečia, aby obeť sexuálneho násillia mali prístup k lekárskeým a forenzným vyšetreniam. Tieto vyšetrenia sa môžu vykonávať v strediskách uvedených v tomto odseku alebo sa obeť odošle do špecializovaných stredísk alebo jednotiek. Členské štáty zabezpečia koordináciu medzi centrami pomoci a príslušnými lekárskeými a forenznými centrami.

Ak je obeťou dieťa, služby uvedené v tomto odseku sa musia poskytovať spôsobom vhodným pre deti.

2. Členské štáty zabezpečia obetiam sexuálneho násillia včasný prístup k službám zdravotnej starostlivosti vrátane služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia v súlade s vnútroštátnym právom.

3. Bez toho, aby boli dotknuté tie služby poskytované v rámci vnútroštátneho systému zdravotnej starostlivosti sú služby uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku dostupné bezplatne a sú prístupné každý deň v týždni. Môžu tvoriť súčasť služieb uvedených v článku 25.

4. Členské štáty zabezpečia dostatočné geografické rozloženie a kapacitu týchto služieb uvedených v odsekoch 1 a 2 na svojom území.

5. Na poskytovanie podpory obetiam sexuálneho násillia uvedenej v tomto článku sa vzťahuje článok 25 ods. 3 a 7.

Článok 27

Špecializovaná podpora pre obeť mrzačenia ženských pohlavných orgánov

1. Členské štáty zabezpečia účinnú, vekovo primeranú a ľahko dostupnú podporu pre obeť mrzačenia ženských pohlavných orgánov, a to aj poskytovaním gynekologickej, sexuologickej, psychologickkej a posttraumatickej starostlivosti a poradenstva prispôsobeného osobitným potrebám takýchto obeť po spáchaní trestného činu a následne tak dlho, ako to

bude potrebné. Uvedená podpora zahŕňa aj poskytovanie informácií o oddeleniach štátnych nemocníc, ktoré vykonávajú rekonštrukčné operácie genitálií a klitoris.

Podporu uvedenú v prvom pododseku môžu poskytovať centrá pomoci uvedené v článku 26 alebo akékoľvek špecializované zdravotnícke stredisko.

2. Na poskytovanie podpory obetiam mrzačenia ženských pohlavných orgánov podľa tohto článku sa uplatňuje článok 25 ods. 3 a 7 a článok 26 ods. 3.

Článok 28

Špecializovaná podpora pre obeť sexuálneho obťažovania na pracovisku

V prípadoch sexuálneho obťažovania na pracovisku, ktoré podľa vnútroštátneho práva predstavujú trestný čin, členské štáty zabezpečia, aby boli obetiam a zamestnávateľom k dispozícii poradenské služby. Tieto služby zahŕňajú informácie o spôsoboch, ako primerane riešiť tieto prípady sexuálneho obťažovania, ako aj o právnych prostriedkoch nápravy dostupných na vykávanie páchatel'a z pracoviska.

Článok 29

Linky pomoci obetiam

1. Členské štáty zabezpečia, aby na poskytovanie informácií a poradenstva obetiam boli bezplatne k dispozícii celoštátne telefónne linky pomoci 24 hodín denne a sedem dní v týždni.

Linky pomoci uvedené v prvom pododseku môžu prevádzkovať špecializované podporné služby v súlade s vnútroštátnou praxou.

Informácie a poradenstvo uvedené v prvom pododseku sa poskytujú na dôvernom základe alebo s náležitým ohľadom na zachovanie anonymity obete.

Členské štáty sa nabádajú k tomu, aby linky pomoci uvedené v prvom pododseku poskytovali aj prostredníctvom iných bezpečných a prístupných IKT vrátane online aplikácií.

2. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli služby uvedené v odseku 1 tohto článku prístupné pre koncových používateľov so zdravotným postihnutím vrátane poskytovania podpory v jazyku, ktorý je ľahko zrozumiteľný. Uvedené služby musia byť prístupné v súlade s požiadavkami na prístupnosť elektronických komunikačných služieb stanovenými v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882⁽¹⁹⁾.

3. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť poskytovanie služieb uvedených v odseku 1 v jazyku, ktorému obeť rozumie, a to aj prostredníctvom telefonického tlmočenia.

4. Na poskytovanie liniek pomoci a podpory prostredníctvom IKT uvedených v tomto článku sa uplatňuje článok 25 ods. 3 a 7.

5. Členské štáty sa vyzývajú, aby zabezpečili, že služby uvedené v odseku 1 určené obetiam násilia na ženách budú okrem akéhokoľvek existujúceho vnútroštátneho čísla, resp. čísel dostupné aj na jednotnom čísle v celej Únii, konkrétne na čísle 116 016.

6. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví používatelia boli primerane informovaní o existencii a číslach liniek pomoci, a to aj prostredníctvom pravidelných osvetových kampaní.

⁽¹⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70).

Článok 30

Zariadenia núdzového bývania a iné prechodné ubytovanie

1. Zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie, ako sa stanovuje v článku 9 ods. 3 písm. a) smernice 2012/29/EÚ (ďalej len „zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie“), riešia konkrétne potreby obetí domáceho násillia a sexuálneho násillia vrátane tých obetí, ktoré sú vystavované zvýšenému riziku násillia. Pomáhajú obetiam zotaviť sa poskytovaním bezpečných, ľahko dostupných, primeraných a vhodných životných podmienok, aby mohli opäť viesť nezávislý život, ako aj sprostredkovaním informácií o podporných službách a ich využití, vrátane ich odkázania na ďalšiu zdravotnú starostlivosť.
2. Zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie musia byť poskytované v dostatočnom počte a ľahko dostupné a vybavené tak, aby vyhovovali osobitným potrebám žien, vrátane možnosti zariadení núdzového bývania iba pre ženy s detskými izbami, a zaručovali práva a potreby detí vrátane detských obetí.
3. Zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie sú k dispozícii obetiam a nezaopatreným osobám mladším ako 18 rokov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, občianstvo, miesto pobytu alebo pobytový status
4. Článok 25 ods. 3 a 7 sa uplatňuje na zariadenia núdzového bývania a iné vhodné prechodné ubytovanie.

Článok 31

Podpora pre detské obeť

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa deťom poskytla primeraná osobitná podpora hneď, ako majú príslušné orgány opodstatnené dôvody domnievať sa, že dieťa mohlo byť vystavené alebo mohlo byť svedkom prípadu násillia na ženách alebo domáceho násillia.

Podpora detí musí byť špecializovaná a primeraná veku, vývinovým potrebám a individuálnej situácii dieťaťa, pričom sa rešpektujú najlepšie záujmy dieťaťa.

2. Detským obetiam sa poskytne lekárska starostlivosť primeraná veku a emocionálna, psychosociálna, psychologická a vzdelávacia podpora prispôbená vývinovým potrebám a individuálnej situácii dieťaťa, ako aj akákoľvek iná vhodná podpora prispôbená najmä charakteru domáceho násillia.
3. Ak je potrebné zabezpečiť prechodné ubytovanie, musia byť deti, po vypočutí ich pohľadu na celý prípad a po zohľadnení ich veku a vyspelosti, prednostne umiestnené do zariadenia s trvalým alebo prechodným ubytovaním, ktoré je vybavené podpornými službami, spoločne s ostatnými rodinnými príslušníkmi, najmä s rodičom alebo nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorý nie je páchatelom násillia.

Pri posudzovaní záležitostí týkajúcich sa prechodného ubytovania rozhoduje zásada najlepšieho záujmu dieťaťa.

Článok 32

Bezpečnosť detí

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány mali prístup k informáciám týkajúcim sa násillia na ženách alebo domáceho násillia zahŕňajúcich deti, pokiaľ je to potrebné na to, aby sa v nevyhnutnej miere uvedené informácie mohli zohľadniť pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa v občianskoprávných konaniach, ktoré sa takýchto detí týkajú.
2. Členské štáty zriadia a udržiavajú bezpečné miesta, ktoré umožnia bezpečný kontakt medzi dieťaťom a nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorý je páchatelom alebo podozrivým v prípade násillia na ženách alebo domáceho násillia, pokiaľ má tento nositeľ rodičovských práv a povinností právo styku s dieťaťom. Členské štáty podľa potreby zabezpečia dozor vyškolenými odborníkmi, ktorý zaručuje najlepšie záujmy dieťaťa.

Článok 33

Cielená podpora pre obeť s prierezovými potrebami a ohrozené skupiny

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa poskytovala osobitná podpora obetiam, ktoré sú vystavené prierezovej diskriminácii a ktorým hrozí zvýšené riziko násilia na ženách alebo domáceho násilia.
2. Podporné služby uvedené v článkoch 25 až 30 musia mať dostatočné kapacity na ubytovanie obetí so zdravotným postihnutím s prihliadnutím na ich osobitné potreby vrátane osobnej asistencie.
3. Podporné služby musia byť k dispozícii pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú obeťami, v súlade so zásadou nediskriminácie uvedenou v článku 1 smernice 2012/29/EÚ.

Členské štáty zabezpečia, aby obeť, ktoré o to požiadajú, mohli byť v zariadeniach určených na zaistenie štátnych príslušníkov tretích krajín, voči ktorým prebieha konanie o návrate, alebo v prijímacích centrách pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu, držané alebo ubytované oddelene od osôb druhého pohlavia.

4. Členské štáty zabezpečia, aby dotknuté osoby mohli príslušným zamestnancom oznámiť prípady násilia na ženách alebo domáceho násilia v inštitúciách a prijímacích centrách a centrách určených na zaistenie a aby boli zavedené postupy, ktorými sa zabezpečí, že títo zamestnanci alebo príslušné orgány budú tieto oznámenia primerane a urýchlene riešiť v súlade s požiadavkami podľa stanovenými v článkoch 16, 17 a 18.

KAPITOLA 5

PREVENČIA A VČASNÁ INTERVENČIA

Článok 34

Preventívne opatrenia

1. Členské štáty prijímajú vhodné opatrenia na predchádzanie násiliu na ženách a domácejmu násiliu aplikovaním komplexného viacúrovňového prístupu.
2. Preventívne opatrenia zahŕňajú riadenie alebo podporu cieľných osvetových kampaní alebo programov zameraných na osoby od útleho veku.

Kampane alebo programy uvedené v prvom pododseku a určené širokej verejnosti môžu zahŕňať výskumné a vzdelávacie programy na zvýšenie informovanosti a pochopenia rôznych prejavov a základných príčin všetkých foriem násilia na ženách a domáceho násilia, o potrebe prevencie a v prípade potreby aj o následkoch takéhoto násilia, najmä u detí.

V relevantných prípadoch sa programy uvedené v prvom pododseku môžu vypracovať v spolupráci so zástupcami príslušných organizácií občianskej spoločnosti, špecializovaných služieb, sociálnych partnerov, dotknutých komunít a iných zainteresovaných strán.

3. Členské štáty sprístupnia širokej verejnosti informácie o preventívnych opatreniach, právach obetí, prístupe k spravodlivosti a právnikovi a dostupných ochranných a podporných opatreniach, vrátane lekárskeho ošetrovania, ponúkaných a ľahko dostupných širokej verejnosti, pričom vezmú do úvahy najčastejšie používané jazyky na svojom území.
4. Cílené opatrenia musia byť zamerané na skupiny so zvýšeným rizikom, ako sú skupiny uvedené v článku 33 ods. 1.

Informácie pre deti sa sformulujú alebo prispôbia spôsobom vhodným pre deti. Informácie sú poskytované vo formátoch prístupných pre osoby so zdravotným postihnutím.

5. Preventívne opatrenia sa zameriavajú najmä na vyvracanie škodlivých rodových stereotypov, podporu rodovej rovnosti, vzájomného rešpektu a práva na nedotknuteľnosť osoby, ako aj na nabádanie všetkých, zvlášť mužov a chlapcov, aby pôsobili ako pozitívne vzory na podporu zodpovedajúcich zmien správania v spoločnosti ako celku v súlade s cieľmi tejto smernice.
6. Cieľom preventívnych opatrení je zamerať sa na dopyt po obetiach sexuálneho vykorisťovania a znížiť ho.

7. Vďaka preventívnym opatreniam sa rozvinie alebo zvýši citlivosť na škodlivé praktiky mrzačenia ženských pohlavných orgánov a nútených manželstiev, pričom sa zohľadní počet osôb ohrozených týmito praktikami alebo im vystavených v dotknutom členskom štáte.

8. Preventívne opatrenia sa musia osobitne zameriavať na prípady počítačovej kriminality uvedené v článkoch 5 až 8. Členské štáty predovšetkým zabezpečia, aby tieto preventívne opatrenia zahŕňali rozvoj zručností v oblasti digitálnej gramotnosti vrátane kritickej angažovanosti v digitálnom svete a kritického myslenia s cieľom umožniť používateľom identifikovať a riešiť prípady kybernetického násillia, vyhľadať pomoc a vyhnúť sa ich páchaniu.

Členské štáty podporia multidisciplinárnu spoluprácu so zainteresovanými stranami vrátane príslušných poskytovateľov sprostredkovateľských služieb a príslušných orgánov s cieľom vypracovať a realizovať opatrenia na riešenie prípadov počítačovej kriminality uvedených v článkoch 5 až 8.

9. Bez toho, aby bol dotknutý článok 26 smernice 2006/54/ES, členské štáty prijímú v rámci príslušných vnútroštátnych politík primerané a vhodné opatrenia na riešenie sexuálneho obťažovania na pracovisku, ak ide podľa vnútroštátneho práva o trestný čin. V týchto vnútroštátnych politikách môžu určiť a stanoviť ciele opatrenia uvedené v odseku 2 tohto článku pre odvetvia, v ktorých sú pracovníci najčastejšie vystavovaní riziku sexuálneho obťažovania na pracovisku.

Článok 35

Osobitné opatrenia na prevenciu znásillenia a presadzovanie kľúčovej úlohy súhlasu v sexuálnych vzťahoch

1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na podporu zmien v modeloch správania, ktoré vychádzajú z historicky rozdielných mocenských vzťahov medzi ženami a mužmi, alebo sú založené na stereotypných rolách žien a mužov, zvlášť pokiaľ ide o sexuálne vzťahy, pohlavný styk a súhlas.

Opatrenia uvedené v prvom pododseku musia vychádzať zo zásad rodovej rovnosti a nediskriminácie a zo základných práv a týkať sa predovšetkým kľúčovej úlohy súhlasu v sexuálnych vzťahoch, ktorý musí byť udelený dobrovoľne ako výsledok slobodného rozhodnutia danej osoby.

Opatrenia uvedené v prvom pododseku zahŕňajú osvetové kampane alebo programy, vypracovanie a distribúciu vzdelávacích materiálov o potrebe súhlasu, ako aj rozsiahle šírenie informácií o opatreniach na prevenciu znásillenia.

Opatrenia uvedené v prvom pododseku sú propagované alebo realizované pravidelne, v prípade potreby aj v spolupráci so zástupcami občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií, najmä organizácií pod vedením žien.

2. Osvetové kampane alebo programy uvedené v odseku 1 treťom pododseku sú zamerané najmä na zvyšovanie povedomia o tom, že pohlavný styk bez súhlasu sa považuje za trestný čin.

3. Cieľom vzdelávacích materiálov o potrebe súhlasu uvedených v odseku 1 treťom pododseku je vysvetliť, že súhlas musí byť udelený dobrovoľne ako výsledok slobodného rozhodnutia danej osoby, vzájomnej úcty a práva na sexuálnu integritu a telesnú autonómiu. Takéto materiály musia byť prispôbené vývinovej kapacite osôb, ktorým je určený.

4. Informácie uvedené v tomto článku sú rozširované vo veľkom tak, aby bola široká verejnosť informovaná o existujúcich opatreniach na prevenciu znásillenia, ako aj dostupnosti intervenčných programov uvedených v článku 37.

Článok 36

Odborná príprava a informácie pre odborných pracovníkov

1. Členské štáty zabezpečia, aby úradníci, ktorí môžu prísť do kontaktu s obeťami, ako sú policajti a súdni zamestnanci, absolvovali všeobecnú aj špecializovanú odbornú prípravu a získali ciele informácie na úrovni, ktorá zodpovedá ich kontaktu s obeťami, s cieľom umožniť im identifikovať a riešiť prípady násillia na ženách alebo domáceho násillia a zabrániť ich páchaniu, ako aj zaobchádzať s obeťami citlivým spôsobom, ktorý zohľadňuje ich traumy, rodové hľadisko a to, že ide o dieťa.

2. Členské štáty podporujú alebo ponúkajú odbornú prípravu určenú zdravotníckym pracovníkom, pracovníkom sociálnych služieb a pedagogickým pracovníkom, ktorí môžu prísť do kontaktu s obeťami, ktorá im umožní identifikovať prípady násilia na ženách alebo domáceho násilia a nasmerovať obeť na špecializované podporné služby.

3. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie, členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bola sudcom a prokurátorom zapojeným do trestných konaní a vyšetrovaní poskytnutá všeobecná aj špecializovaná odborná príprava o cieľoch tejto smernice v rozsahu, ktorý zodpovedá ich sudcovskej alebo prokurátorskej funkcii. Táto odborná príprava musí byť založená na ľudských právach, zameraná na obeť a zohľadňovať rodové hľadisko, zdravotné postihnutie a to, že ide o dieťa.

4. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť právnickej profesie, členské štáty odporúčajú, aby osoby zodpovedné za odbornú prípravu právnikov umožnili všeobecnú aj špecializovanú odbornú prípravu na zvýšenie povedomia právnikov o potrebách obeť a potrebe zaobchádzania s obeťami spôsobom, ktorý citlivo zohľadňuje ich traumy, rodové hľadisko a to, že ide o dieťa.

5. Príslušní zdravotníckí pracovníci vrátane pediatrov, gynekológov, pôrodníkov, pôrodných asistentiek a zdravotníckeho personálu, ktorý poskytuje psychologickú pomoc, absolvujú cieľovú odbornú prípravu, aby mohli spôsobom zohľadňujúcim kultúrne aspekty identifikovať a riešiť telesné, psychické a sexuálne dôsledky mrzačenia ženských pohlavných orgánov.

6. Osoby vykonávajúce na pracovisku funkcie dohľadu, tak vo verejnom, ako aj v súkromnom sektore, absolvujú odbornú prípravu zameranú na to, ako rozpoznať sexuálne obťažovanie na pracovisku, ak ide podľa vnútroštátneho práva o trestný čin. Uvedené osoby a zamestnávateľia budú informovaní o dôsledkoch násilia na ženách a domáceho násilia na prácu a o riziku násilia zo strany tretích strán.

7. Činnosti odbornej prípravy uvedené v odsekoch 1, 2 a 5 zahŕňajú odbornú prípravu zameranú na koordinovanú multidisciplinárnu spoluprácu s cieľom umožniť komplexné a primerané riešenie postúpených prípadov násilia na ženách alebo domáceho násilia.

8. Bez toho, aby bola dotknutá sloboda a pluralita médií, členské štáty s cieľom znížiť riziko násilia na ženách alebo domáceho násilia podnetia a podporia vytváranie mediálnych vzdelávacích činností organizáciami pracovníkov médií, samoregulačnými mediálnymi orgánmi a zástupcami odvetvia alebo inými príslušnými nezávislými organizáciami v boji proti stereotypnému zobrazovaniu žien a mužov, sexistickým predstavám o ženách a obviňovaniu obeť v médiách.

Činnosti odbornej prípravy uvedené v prvom pododseku môžu poskytovať príslušné organizácie občianskej spoločnosti, mimovládne organizácie pracujúce s obeťami, sociálni partneri a iné zainteresované strany.

9. Členské štáty zabezpečia, aby orgány príslušné na prijímanie oznámení o trestných činoch podávaných obeťami boli primerane vyškolené s cieľom uľahčiť im oznamovanie týchto trestných činov, poskytnúť pri tom pomoc a zabrániť sekundárnej viktimizácii.

10. Činnosti odbornej prípravy uvedené v odsekoch 1 až 5 tohto článku sa dopĺňajú vhodnými následnými opatreniami, a to aj v oblasti počítačovej kriminality uvedenej v článkoch 5 až 8, a vychádzajú zo špecifík násilia na ženách a domáceho násilia. Takéto činnosti odbornej prípravy môžu zahŕňať odbornú prípravu zameranú na identifikáciu a riešenie osobitných potrieb v oblasti ochrany a podpory obeť, ktoré čelia zvýšenému riziku násilia z dôvodu, že sú vystavené prierezovej diskriminácii.

11. Opatrenia podľa odsekov 1 až 9 sa vykonávajú bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva, samosprávna organizácia regulovaných povolání a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie.

Článok 37

Intervenčné programy

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa vytvorili cieľové intervenčné programy na predchádzanie a minimalizáciu rizika páchania násilia na ženách alebo domáceho násilia alebo ich recidívy.

2. Intervenčné programy uvedené v odseku 1 sa sprístupnia osobám, ktoré spáchali trestný čin násilia na ženách alebo domáceho násilia a môžu sa sprístupniť iným osobám, ktoré boli posúdené ako osoby s rizikom spáchania týchto trestných činov. Môžu sem patriť osoby, ktoré pociťujú potrebu zapojiť sa do týchto programov, napríklad preto, že sa obávajú, že by mohli spáchať ktorýkoľvek z trestných činov násilia na ženách alebo domáceho násilia.
3. Členské štáty zabezpečia, aby sa páchatel' znásilnenia podnecoval k účasti na intervenčnom programe uvedenom v odseku 1.

KAPITOLA 6

KOORDINÁCIA A SPOLUPRÁCA

Článok 38

Koordinované politiky a koordinačný orgán

1. Členské štáty prijímú a vykonávajú celoštátne účinné, komplexné a koordinované politiky zahŕňajúce všetky opatrenia relevantné na predchádzanie všetkým formám násilia na ženách a domáceho násilia a na boj proti nim.
2. Členské štáty určia alebo zriadia jeden alebo viacero úradných orgánov zodpovedných za koordináciu, vykonávanie, monitorovanie a hodnotenie politik a opatrení na prevenciu a boj proti všetkým formám násilia, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.
3. Uvedený orgán, resp. orgány uvedené v odseku 2 koordinujú zhromažďovanie údajov podľa článku 44 a analyzujú a šíria výsledky takéhoto zhromažďovania.
4. Členské štáty zabezpečia, aby boli politiky koordinované na centrálnej, prípadne podľa potreby aj na regionálnej alebo miestnej úrovni v súlade s rozdelením právomocí v dotknutom členskom štáte.

Článok 39

Národné akčné plány prevencie a boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu

1. Do 14. júna 2029 členské štáty, v náležitých prípadoch po porade so špecializovanými podpornými službami, prijímú národné akčné plány prevencie a boja proti rodovo podmienenému násiliu.
2. Národné akčné plány uvedené v odseku 1 môžu zahŕňať aj priority a opatrenia na prevenciu a boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu, ich ciele a mechanizmy monitorovania, zdroje potrebné na realizáciu týchto priorít a činností, ako aj spôsob pridelovania týchto zdrojov.
3. Členské štáty zabezpečia, aby sa národné akčné plány uvedené v odseku 1 revidovali a aktualizovali s cieľom zabezpečiť ich relevantnosť.

Článok 40

Multisektorová koordinácia a spolupráca

1. Členské štáty, s náležitým ohľadom na vnútroštátne právo alebo vnútroštátnu prax, zavedú vhodné mechanizmy na zabezpečenie účinnej koordinácie a efektívnej spolupráce medzi príslušnými orgánmi, agentúrami a subjektmi, vrátane ombudsmanov, miestnych a regionálnych orgánov, subjektov presadzovania práva, súdnych orgánov, bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva, podporných služieb, najmä špecializovaných podporných služieb pre ženy, ako aj mimovládnych organizácií, sociálnych služieb vrátane orgánov na ochranu detí alebo sociálnej starostlivosti, poskytovateľov vzdelávania a zdravotnej starostlivosti a sociálnych partnerov bez toho, aby bola dotknutá ich autonómia, a iných príslušných organizácií a subjektov v oblasti ochrany obetí pred násilím na ženách a domácim násilím a ich podpory.

2. Mechanizmy koordinácie a spolupráce uvedené v odseku 1 tohto článku sa týkajú najmä, pokiaľ je to relevantné, individuálnych posúdení podľa článkov 16 a 17, poskytovania ochranných a podporných opatrení podľa článku 19 a kapitoly 4, poradných usmernení podľa článku 21 a odbornej prípravy pre odborných pracovníkov podľa článku 36.

Článok 41

Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami

Členské štáty spolupracujú a vedú pravidelné konzultácie s organizáciami občianskej spoločnosti vrátane mimovládnych organizácií, ktoré pracujú s obeťami, najmä pokiaľ ide o poskytovanie adekvátnej podpory obeťami, o iniciatívy v oblasti tvorby politík, informačné a osvetové kampane, výskumné a vzdelávacie programy, odbornú prípravu a monitorovanie a hodnotenie vplyvu opatrení na podporu a ochranu obeťami.

Článok 42

Spolupráca medzi poskytovateľmi sprostredkovateľských služieb

Členské štáty podporujú samoregulačnú spoluprácu medzi príslušnými poskytovateľmi sprostredkovateľských služieb, ako je napríklad prijatie kódexu správania.

Členské štáty zvyšujú povedomie o samoregulačných opatreniach prijatých príslušnými poskytovateľmi sprostredkovateľských služieb v súvislosti s touto smernicou, najmä s cieľom posilniť mechanizmy, ktoré títo poskytovatelia sprostredkovateľských služieb využívajú na riešenie online materiálov podľa článku 23 ods. 1, a zlepšiť odbornú prípravu ich zamestnancov v oblasti prevencie trestných činov uvedených v tejto smernici, ako aj pomoci a podpory pre obeťami trestných činov uvedených v tejto smernici.

Článok 43

Spolupráca na úrovni Únie

Členské štáty prijímajú opatrenia vhodné na uľahčenie vzájomnej spolupráce a spolupráce na úrovni Únie s cieľom zlepšiť vykonávanie tejto smernice. V rámci takejto spolupráce sa členské štáty zamerajú aspoň na tieto oblasti:

- a) výmena najlepších postupov medzi sebou prostredníctvom zriadených sietí, ktoré sa zaoberajú otázkami súvisiacimi s násilím na ženách a domácim násilím, ako aj s agentúrami Únie v rámci ich príslušných mandátov a
- b) v prípade potreby jednotlivé prípady vzájomne konzultujú, a to aj prostredníctvom Eurojustu a Európskej justičnej siete pre trestné veci v rámci ich príslušných mandátov.

Článok 44

Zhromažďovanie údajov a výskum

1. Členské štáty zavedú systém zhromažďovania, vývoja, tvorby a šírenia štatistických údajov o násilí na ženách alebo domácom násilí.
2. Štatistiky uvedené v odseku 1 musia obsahovať minimálne tieto existujúce údaje dostupné na centrálnej úrovni, rozčlenené podľa pohlavia, skupiny (dieťa/dospelý) obeťami a páchatel'a a, pokiaľ je to možné a vhodné, aj podľa vzťahu medzi obeťami a páchatel'om a podľa charakteru trestného činu:
 - a) ročný počet oznámených trestných činov a odsúdení za násilie na ženách alebo domáce násilie, získaný z vnútroštátnych administratívnych zdrojov;
 - b) počet obeťami, ktoré prišli o život v dôsledku násilia na ženách alebo domáceho násilia;
 - c) počet a kapacita zariadení núdzového bývania za každý členský štát a

d) počet volaní na vnútroštátne linky pomoci.

3. Členské štáty sa usilujú o vykonanie prieskumov medzi obyvateľstvom v pravidelných intervaloch s cieľom posúdiť prevalenciu a trendy pri všetkých formách násilia, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

Členské štáty zašlú údaje vyplývajúce z prieskumov uvedených v prvom pododseku Komisii (Eurostatu) hneď, ako budú k dispozícii.

4. Na zabezpečenie porovnateľnosti a štandardizácie administratívnych údajov v celej Únii sa členské štáty usilujú zhromažďovať administratívne údaje na základe spoločných členení vypracovaných v spolupráci a v súlade s normami Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť podľa odseku 5. Tieto údaje každoročne zašlú Európskemu inštitútu pre rodovú rovnosť. Zasielané údaje nesmú obsahovať osobné údaje.

5. Európsky inštitút pre rodovú rovnosť podporuje členské štáty pri zbere údajov uvedených v odseku 2, a to aj stanovením spoločných noriem zohľadňujúcich požiadavky stanovené v uvedenom odseku.

6. Členské štáty sprístupnia štatistické údaje zhromaždené podľa tohto článku verejnosti tak, aby boli ľahko dostupné. Uvedené štatistiky nesmú obsahovať osobné údaje.

7. Najneskôr do konca viacročného finančného rámca 2021 – 2027 Komisia podporí alebo iniciuje výskum základných príčin, následkov, výskytu prípadov a počtu odsúdených za niektorú z foriem násilia, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

KAPITOLA 7

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 45

Podávanie správ a preskúmanie

1. Do 14. júna 2032 členské štáty oznámia Komisii všetky relevantné informácie týkajúce sa fungovania tejto smernice, ktoré Komisia potrebuje na vypracovanie správy o hodnotení tejto smernice.

2. Komisia na základe informácií, ktoré členské štáty poskytnú podľa odseku 1, vykoná hodnotenie vplyvu tejto smernice a toho, či sa dosiahol cieľ prevencie a boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu v celej Únii, a predloží o tom správu Európskemu parlamentu a Rade. V uvedenej správe sa posúdi najmä to, či je potrebné rozšíriť rozsah pôsobnosti tejto smernice a zaviesť nové trestné činy. Uvedená správa sa v prípade potreby doplní aj o legislatívny návrh.

3. Do 14. júna 2032 Komisia posúdi, či sú potrebné ďalšie opatrenia na úrovni Únie na účinný boj proti sexuálnemu obťažovaniu a násiliu na pracovisku, pričom zohľadní uplatniteľné medzinárodné dohovory, právny rámec Únie v oblasti rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v zamestnaniach a povolaniach, ako aj právny rámec v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Článok 46

Vzťah k iným aktom Únie

1. Táto smernica nemá vplyv na uplatňovanie týchto právnych aktov:

a) smernica 2011/36/EÚ;

b) smernica 2011/93/EÚ;

c) smernica 2011/99/EÚ;

d) smernica 2012/29/EÚ;

e) nariadenie (EÚ) č. 606/2013;

f) nariadenie (EÚ) 2022/2065.

2. Osobitné opatrenia týkajúce sa prevencie, ochrany a podpory obetí stanovené v kapitolách 3, 4 a 5 tejto smernice sa uplatňujú popri opatreniach stanovených v smerniciach 2011/36/EÚ, 2011/93/EÚ a 2012/29/EÚ.

Článok 47

Sloboda tlače a sloboda prejavu v iných médiách

Touto smernicou nie sú dotknuté osobitné režimy zodpovednosti týkajúce sa základných zásad slobody tlače a slobody prejavu v chránených médiách, ktoré existujú v členských štátoch od 13. júna 2024 za predpokladu, že sa takéto režimy môžu uplatňovať v plnom súlade s chartou.

Článok 48

Doložka o zákaze zníženia úrovne ochrany

Vykonávanie tejto smernice nie je dôvodom na zníženie úrovne ochrany obetí. Uvedený zákaz takéhoto zníženia úrovne ochrany sa uplatňuje bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov stanoviť, vzhľadom na meniace sa okolnosti, iné legislatívne, regulačné alebo zmluvné dojednania než tie, ktoré sú účinné k 13. júnu 2024, a to za predpokladu, že sú splnené minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici.

Článok 49

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 14. júna 2027. Bezodkladne informujú Komisiu o znení týchto ustanovení.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upraví členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 50

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 51

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli 14. mája 2024

Za Európsky parlament

predsedníčka

R. METSOLA

Za Radu

predsedníčka

H. LAHBIB